КАБУЛ ИТЕЛДЕ:
Педагоглар киңәшмәсенең
№ 3 беркетмәсе белән
Килешенгән:
Өлкән тәрбияче
____________А.М.Сунгатуллина

РАСЛЫЙМ
№__________боерыгы нигезендә
Чистай районы 17 нче катнаш төрдәге
балалар бакчасы мәктәпкәчә белем
биру

Балалар бакчасында татар теле тәрбиячесенең

уртанчылар төркемендә

рус һәм башка милләт балаларын

татарчага өйрәтүнең эш программасы

2025-2026 нчы уку елы

Татар теленә өйрәтүче тәрбияче:

____

Р.Х. Сиражетдинова

Эчтәлек:

№	Бүлекнең атамасы	Бите
1.	**Максатчан бүлек**	3
1.1	Аңлатма язуы	3
1.1.1	Программаның максаты һәм бурычлары	4
1.1.2	Принциплары	5
1.1.3	Программаны тормышка ашыруда мөһим билгеләр	9
1.2	Уртанчылар төркеме балаларына характеристика	10
1.3.	Көтелгән нәтиҗәләр	13
2.	**Эчтәлекле бүлек**	23
2.1.1.	Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (биш белем өлкәсендә)	
2.1.2.	Программаны тормышка ашыруда төрле технологияләр, формалар, алымнар, методлар һәм чаралар	28
2.2.	Комплекслы - тематик план «Минем өем» (мой дом) Уртанчылар төркеме	33
2.3.	Календарь план	36
2.4.	Балалар бакчасында тәрбияләнүче балаларның гаиләләре белән үзара бәйләнеш... йогынты, тәэсир итешү, ярдәм	137
2.5.	Балалар белән үзара тәэсир итешү	138
2.6	Педагоглар белән үзара тәэсир итешү	139

3.	**Оештыру бүлеге**	141
3.1	Психологик -педагогик шартлар	141
3.2	Татар теле кабинетында предметлы-үстерүче тирәлекне оештыру үзенчәлекләре	141
3.3	Методик материаллар һәм белем бирү чаралары	142
3.4	Материаль-техник тәэмин итү	146
3.5	Матди шартлар	150
3.6	Программаны тормышка ашыруда кадрлар белән тәэмин ителү	151
3.7	Бәйрәмнәр һәм күңел ачу чаралары	151
3.8	Белем бирү эшчәнлекләре челтәре һәм тәрбиячнең эш көне бүленеше	152
3.9	Норматив документлар исемлеге	154
3.10	Кулланылган әдәбият	156

I. Максатчан бүлек

1.1.Аңлатма язуы

"Россия Федерациясендә белем турында" федераль закон - 29.12.2012 N 273-ФЗ (07.05.2013 үзгәртүләр кертелеп, 19.05.2013 гамәлгә кергән), "Татарстан Республикасы халыклары телләре турында" Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010–2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзелде.

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы (алга таба программа) "Федераль белем биру программасы"на
(РФ Мәгариф министрлыгының 25.11.2022 елда 1028 нче "Федераль белем биру программасын раслау турындагы"
боерыгы нигезендә расланган) нигезләнеп төзелде. Программа 4 яшьтән 5 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Лисина, В.Н. Мещерякова) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

Уртанчылар төркеме балаларын (4-5 яшь) татарчага өйрәтү "Минем өем" проектына нигезләнеп алып барыла.

1.1.1.Программаның максаты һәм бурычлары: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, балаларга әйләнә-тирәдәге предметлар турында тулырак мәгълүмат бирү, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү, аларны мөстәкыйль аралашуга әзерләү.

Бурычлар:

1.Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.

2.Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.

3.Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

4.Балаларны тел культурысына алып керү.

5. Пассив һәм актив сузлек байлыгын үстерү.

1.1.2.Программа принциплары:

Программаны формалаштыру принциплары. Программа мәктәпкәчә белем бирүнең федераль белем бирү стандартына туры килә һәм түбәндәге принципларга нигезләнә:

1)Балачакның төрлелегенә булышлык итү. Бүгенге заман җәмгыять һәм кеше тормышының төрле аспектларында чагылыш тапкан үсә баручы күптөрлелек һәм билгесезлек сыйфатлары белән аерылып тора. Күпсанлы халыкны, этносны, зур территорияне, күптөрле табигый һәм мәдәни дөньяны берләштереп торучы Россия федерациясе кебек күпмилләтле дәүләт шартларында күптөрле иҗтимагый, шәхси, мәдәни, дини, тел, этник, фикерләү, тормыш итү үзенчәлекләренең күптөрлелеге чагылыш таба. Җәмгыятьтә, икътисадта, белем бирүдә, мәдәнияттә үсә баручы мобильлек кешеләрдән ориентлаша белүне, башка кешеләр белән позитив һәм конструктив үзара эшчәнлек оештыра белүне таләп итә. Шушы таләпләргә таянып, Программа төрлелекне белем бирү ресурсы, кыйммәт буларак карый һәм төрлелекне белем бирү процессын баетуда куллануны кулай дип таба. Белем бирү эшчәнлеге региональ спецификаны, һәр баланың социокультур ситуация үсешен, аның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрен, аның фикерләү сәләтен исәпкә алып төзелә.

2)Балачакның үзкыйммәтен һәм уникальлеген кешенең гомүм үсешендә кирәкле этап буларак саклап калу. Балачакның үзкыйммәте – балачакны бер тормыш этабыннан икенче этапка әзерләү түгел, ә балачакны кирәкле бер тормыш периоды итеп аңлау, ягъни баланың бүгенге тормышын ничек бар шулай кабул итү. Бу принцип баланың һәр балачак этабын (нәнилек, иртә һәм мәктәпкәчә балачак) тулыканлы тормыш белән узарга тиешлеген искәртә.

3)Баланы позитив социальләштерү . Бу принцип баланың өлкәннәр белән һәм башка балалар белән үзара эшчәнлек процессында мәдәни норманы, башка кешеләр белән аралашу, үз-үзеңне тота белү үрнәкләрен үзләштерүне, гаилә, җәмгыять, дәүләт традицияләренә кушылуны күзалдында тота.

4)Өлкәннәр (әти-әниләр, педагоглар һәм оешманың башка эшчеләре) һәм балалар арасындагы шәхес үстерешле һәм гуманистик характердагы үзара эшчәнлек. Бу принципт баланы шәхес буларак кабул итүне һәм аны ихтирам итүне, аңа игътибарлы булуны күзалдында тота. Ягъни, үзара эшчәнлекнең бу төре баланың төрле яклап уңай үсешенә йогынты ясаучы шарт булып тора.

5)Балалар һәм өлкәннәр арасындагы үзара эшчәнлек, баланы белем бирү мөнәсәбәтендә тулыканлы субъект итеп тану. Бу принцип программаны тормышка ашырганда балаларның да, өлкәннәрнең дә актив катнашуларын күз алдында тота. Ягъни, һәрбер катнашучы , шөгыль, проект, уен барышында һәм белем бирү процессын планлаштырганда үзеннән шәхси өлеш кертә һәм инициатива белдерә ала. Катнашчылар арасында аралашу диалогик характерда була. Бу принцип балаларга үзләренең караш-фикерләрен әйтә белергә, үзләре үти алырлык җаваплылык алырга, үз позицияләрендә тора белергә мөмкинлек бирүне күзалдында тота.

6)Оешма һәм гаилә арасындагы үзара эшчәнлек. Бу принцип гаилә кыйммәтен һәм аның традицияләрен ихтирам итүне күздә тота. Оешма эшчеләре баланың гаиләдәге тормыш шартларын белергә, аның проблемаларын аңларга, бала тәрбияләнә торган гаиләнең традицияләрен һәм башка төр кыйммәтләрен ихтирам итәргә тиеш. Программаның эчтәлекле һәм оештыру планнарында гаилә белән үзара эшчәнлекнең төрле формалары карала.

7) Социальләштерү. Белем бирү, сәламәтлекне саклау оешмалары, балаларның үсешенә һәм белем алуларына өлеш кертүче бүтән партнерлар белән үзара мөнәсәбәт урнаштыру, шулай ук балаларның үсешен баетучы урындагы ресурсларны киң куллану. Программа ниятләгәнчә оешма балаларның гаиләләре белән генә партнерлык мөнәсәбәтләре урнаштырып калмыйча, балаларның социаль һәм мәдәни тәҗрибәсен баетучы, милли традицияләргә (театрлар, музейлар, өстәмә белем бирүче оешмалар), табигатькә туган як тарихына якынайтучы башка оешмалар һәм шәхесләр белән дә партнёрлык мөнәсәбәтләре урнаштыра; бердәм проектлар,

экскурсияләр, бәйрәмнәр уздыру, концертларга йөрү, балаларның үзенчәлекле теләкләрен үтәү, кирәк урында психологик – педагогик һәм медицина ярдәме күрсәтү.

8) Мәктәпкәчә белем бирүне индивидуальләштерү (шәхсиләштерү) – ул баланың сәләтен, омтылышын, мәнфәгатен исәпкә алып, аңа гына хас булган тизлегенең һәм үзенчәлегенең шәхси үсеш траекториясе барлыкка килү белем бирү процессын индивидуальләштерү (шәхсиләштерү) мөмкинлекләрен ача, белем бирү эшчәнлеген нәкъ шулай оештыруны ният итә. Шул ук вакытта бала үзенең белем алу эчтәлеген (күләмен) үзе сайлый ала һәм белем алуның субъектына әйләнә. Бу принципны гамәлгә ашырганда баланың үсешен һәрдаим күзәтеп торырга, аның турында мәгълүмат тупларга һәм аның эшчәнлегенә нәтиҗә ясарга мөһим; балага катлаулы булган шартларда ярдәм итәргә, төрле эшчәнлектә балага сайлап алу мөмкинлеге бирергә; баланың эшлеклегенә мөстәкыйльлегенә, башлап йөрүчәнлегенә аерым игътибар бирергә.

9) Белем бирүнең яшь адекватлыгы. Бу принцип педагогларга баланың яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып мәктәпкәчә белем бирүнең эчтәлеген һәм методларын сайлап алуны күздә тота.

Мәктәпкәчә яшьтә чишеләсе бурычлар һәм яшь үзенчәлегенә таянып барлык махсус балалар эшчәнлеген куллану мөһим (уен, танып – белү, тикшеренү эшчәнлеге, баланың нәфис – нәфасәти үсешен булдыручы иҗади активлык педагогның эшчәнлеге мотивлашкан (дәлилләнгән) булуы зарур, ул баланың шәһси мәфагәтләрен, үзенчәлеген һәм омтылышын исәпкә алып аның үсешенең психологик кануннарына туры килергә тиеш.

10) Үстерешле белем бирү. Бу принцип шуны күздә тота ки, баланың мәнфагатен, омтылышын һәм сәләтен исәпкә алып, бу яисә теге эшчәнлекне башкарырлык, эчтәлекне кабул итәрлек актуаль һәм потенциаль мөмкинлекләре булуын исәпкә алып балага белем бирү эчтәлеге тәкъдим ителә. Бу принцип педагогның баланың якын үсеш зонасында эш алып баруын күздә тота, бу баланың күреп торган һәм яшерен мөмкинлеген ачып бирергә, үстерергә ярдәм итә.

11) Эчтәлекнең тулаемлыгы һәм аерым белем бирү өлкәләренең интеграциясе. Стандартка таянып прграмма балаларның һәръяклап социаль – аралашу, таянып белү, сөйләм үстерү, нәфис – нәфасәти, физик үсешен тәэмин итүне күздә тота. Программаның белем бирү өлкәләренә бүленүе, мәктәп дәресләре моделендә аерым формада итеп һәрбер өлкәнең бала тарафыннан аерым кабул ителүендә түгел. Программаның аерым бүлемнәре арасында күпкырлы бәйләнеш ята: таянып белү өлкәсе сөйләм теле һәм социаль –

аралашу белән тыгыз бәйләнгән, нәфис – нәфасәти үсеш танып белү һәм сөйләм теле үсеше белән бер конкрет белем бирү өлкәсенең эчтәлеге башка өлкәләр белән тыгыз бәйләнгән. Белем бирү барышының шулай оештырылган булуы нәниләр һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларның үзенчәлекле үсешенә туры килә.

12) Программаның максатларын тормышка һәм гамәлгә ашыручы чараларның вариативлыгы чорында максатларның һәм кыйммәтләрнең инвариативлыгы. Бер яктан программа инвариатив кыйммәтләр һәм максатлар куя, хәзерге заманның төрлелеге һәм билгесезлеге арасында маяк булып торырлык кыйммәтләрне һәм максатларны исәпкә алып оешма үзенең төп белем бирү программасын эшкәртергә тиеш була. Икенче яктан принцип оешмага аларга ирешер өчен ысуллар сайлау мөмкинлеге бирә.

Бу ысуллар программаның гамәлгә ашыруның социокультура, географик, климатик шартларын; төркемнәрдә тәрбияләнүчеләрнең составы төрлелеген, аларның үзенчәлеген һәм мәнфагәтен; ата – аналарның теләк – таләпләрен; педагогларның мәнфагәтен һәм ихтыяҗларын исәпкә ала.

Программа Оешмага стандартка яраклаштырылган вариатив белем бирү программасын сайлап алу хокукын бирә.

1.1.3.Программаны тормышка ашыруда мөһим билгеләр

Критерийлар	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендәге балаларның гомуми санынннан гаилә өлеше
Балаларның гомуми саны	17
Тулы гаиләдә яшәүчеләр:	17
Тулы булмаган гаиләдә яшәүчеләр:	-
Күпбалалы гаиләдә яшәүчеләр:	3
Проблемалы гаиләдә яшәүчеләр:	-
Опекун гаиләсендә яшәүчеләр:	-
Этник гаиләдә яшәүчеләр:	3

Катнаш гаилә	2
Рус гаиләсе	10
Татар гаиләсе	4

Төркемдәге балаларның индивидуаль үзенчәлекләре, %

Төркем, яше	Җенесе		Темперамент тибы	Социаль-эмоциональ сфера	Танып-белү сферасы
	Х-к	И-а			
Уртанчылар төркеме	12	5	Сангвиниклар–38%	Агрессияле – 0 %	Үсеш нормасына туры килә
			Холериклар – 7%	Борчулы – 4%	
			Флегматиклар – 44%	Оялчан – 8%	
			Меланхоликлар – 11%	Гиперактив – 8%	

Балаларның сәламәтлеген бәяләү

Балалар саны – 17

төркем	**Еш**	**Сәламатлек төркеме**	**Шул исәптән**

	авыру чы балалар	I	II	III	Башка	Тубинфицированные	Лор-патология	Заболевания опорно-двигательного аппарата	Аллергия	Другое
Уртанчылар төркеме										

1.2.Уртанчылар төркеме балаларының яшь үзенчәлекләре характеристикасы.

Уртанчылар төркеме балаларының уен эшчәнлегендә рольләрнең үзара тәэсире күренә башлый. Балаларның бирелгән рольдән үзләрен аерым итеп күрә башлауларын күрсәтә.Уен барышында рольләр аларның үзләре өчен дип түгел, ә уенның эчтәлеге өчен үзгәрү кичерәләр.Уенның һәм чынбарлыкның үзара тәэсиренең бүленүе килеп чыга.

Иҗади-сәнгать эшчәнлеге.

Иҗади-сәнгать эшчәнлеге зур үсеш кичерә. Рәсемнәр предметлы һәм детальләштерелгән була башлый. Кешенең график сүрәте баш, гәүдә, күзләр, борын, авыз, чәчләр, ә кайчакта кием һәм аның кайбер детальләре булуы белән характерлана. Рәсем ясауның техник ягы камилләшә бара. Балалар төп геометрик фигураларның сүрәтен ясый, кайчы белән кисә, фигураларны кәгазьгә ябыштыра ала башлый.

Контрукторлаштыру эшчәнлеге.

Констукторлаштыру катлаулана бара. Биш-алты детальдән торган төзелеш корылмалары барлыкка килә. Үзләре уйлап тапкан консрукцияләрне төзи белү , шулай ук чираттагы эшчәнлекне планлаштыра белү формалаша.

Хәрәкәтләну сферасы.

Баланың хәрәкәтләнү сферасы эре һәм вак моторикада уңай үзгәрешләр белән характерлана. Җитезлек, хәрәкәтләрнең координатив булуы үсеш ала.Кече яшьтәгеләргә караганда уртанчы яшьтәге балалар әйбәтрәк итеп тигезлек саклый һәм зур булмаган киртәләрне атлап чыга алалар. Туп белән булган уеннар катлаулана бара.

Күзаллау.

Уртанчылар төркемендә уку елы ахырында предметларны кабул итү киң үсеш ала. Балалар предметларның бу яисә теге формага охшаш икәнлеген ачык итеп әйтергә сәләтле була башлыйлар. Катлаулы объектлардан гади формаларны аерып бирә һәм гади формаларны катлаулы объектларга кире куша алалар.

Сенсор эшчәнлек.

Сенсор сыйфаты буенча предметларны төркемнәргә аера белә башлыйлар. Катлаулы объетлардан гади формаларны аерып бирә һәм гади формаларны катлаулы объектларга кире куша алалар.

Сенсор сыйфаты буенча предметларны төркемнәргә аера белә башлыйлар, мәсәлән: зурлыгы һәм төсе буенча ; биеклек, озынлык һәм киңлек параметрларын аерып күрсәтәләр. Тирә-юньдә ориентлашу камилләшә бара.

Хәтер сәләте.

Хәтер сәләте үсеш ала башлый. Җиде- сигез предмет исемен җиңел үзләштерәләр.

Ирекле игътибар.

Ирекле игътибарлылык барлыкка килә башлый: балалар алга куелган мәсьәләне истә калдыру юлы белән кабул итергә, олылар кушкан йомышларны хәтерләргә, зур булмаган шигырьләрне ятларга сәләтле була башлыйлар һ.б.

Образлы фикер йөртү.

Образлы фикер йөртү үсеш ала башлый. Балалар авыр булмаган мәсьәләрне чишү өчен гади схематик сүрәт кулланырга сәләтле була башлыйлар. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар схема буенча төзергә, лабиринт мәсьәләләр чишәргә булдыралар.

Балалар объектларның тирә-юньдә урнашу тәртибе буенча аларның бер-берсенә тәэсир итүе нәтиҗәсендә нәрсә барлыкка килүен әйтеп бирә алалар ; шуңа да карамастан аларга бүтән күзәтүче урынына басу бик авыр бирелә һәм эчке фикерләүдә образның үзгәрүе кабул ителми.

Бу яшьтәге балалар өчен Ж. Пиаженың билгеле булган фенамены характерлы: сан, күләм һәм зурлыкның саклануы. Мәсәлән , өч кара түгәрәк һәм җиде кәгазь ак түгәрәк тәгъдим итеп сорасаң: «кайсы түгәрәк күбрәк –кара яки ак?» ; , күбесе «ак түгәрәк күбрәк дип җавап бирәчәк. Ә инде «кайсы түгәрәк күбрәк -ак яки кара кәгазь?» дип сорасаң , җавап шул ук булачак: «аклар күбрәк» .

Кузаллау.

Уйлап чыгару сәләте үсеш алуын дәвам итә.

Оригинальлелек һәм иреклелек.

Оригинальлелек һәм иреклелек формалаша. Балалар бирелгән темага үзлектән кечкенә әкият уйлап чыгарырга сәләтле.

Ныклы игътибарлылык үсеш ала. Бала инде унбиш-егерме минут буенча бик бирелеп эшчәнлек вакытында үтәлергә тиешле шартны хәтерендә сакларга сәләтле.

Мәктәпкәчә урта яшьтәге балада авазларның әйтелеше һәм дикция яхшыра .Сөйләм теле баланың активлыгын билгели башлый. Алар хайваннарның тавышларын шактый уңышлы кабатлый , төрле персонажларның интонациясен аера белә башлыйлар. Сөйләмдәге рифмалар , ритмик төзелеш кызыксыну уята.

Сөйләмнең грамматик ягы да үсеш ала. Мәктәпкәчә балалар грамматика кагыйдәләренә таянып сүзләр иҗат итү белән шөгыльләнәләр. Баланың сөйләме бер-берсе белән аралашканда ситуатив рәвешендә характерланса, олылар белән аралашканда сөйләм ситуатив булудан арына бара.

Баланың һәм олы кешенең аралашуы үзгәреш кичерә. Аралашу конкрет ситуация кысаларыннан чыга бара. Танып белергә тырышу аралашуның төп чарасы булла башлый . Аралашу барышында алынган информация бала аңы өчен катлаулы һәм авыр булган очракта да, ул аңарда кызыксыну уята.

Балада олылар тарфыннан үзенә карата хөрмәт хисе тою теләге формалаша, олы кешенең матавы бала өчен бик мөһим була башлый. Шуңа күрә кисәтүләргә карата балада бик нык үпкә барлыкка килә. Бик нык үпкәләучәнлек – бу яшьтәгеләрнең феномены.

Яшьтәшләре арасында үзара мөнәсәбәтләр сайланышлы характер ала, ул бер балага икенчесенә караганда өстенлек бирүдә күренә. Уеннар барышында алыштыргысыз партнерлар барлыкка килә. Төркемдә лидерлар аерылып чыга башлый. Үзара ярышу үзен бүтәннәр белән чагыштыру өчен мөһим . Ул баланың «мин» образына , аның детальләшүенә китерә. Бу яшьтәгеләрнең иң төп уһышы- уен эшчәнлегенең үсеше ; рольдәге һәм чынбарлыктагы үзара тәэсир барлыкка килү.

Иҗади сәнгать үсеше.

Үзләре уйлап чыгарган һәм планлаштырган конструкторлаштыру; предметларны кабул итүнең камилләшүе; образлы фикер йөртүнең һәм күзаллауның үсеше; танып-белү позициясенең үзәктә булуы; хәтер сәләте; игътибарлылык, сөйләм теле үсеше; танып-белунең мотивлашуы; предметларны кабул итүнең камилләшүе; олыларның үзен хөрмәт итһләренә ирешү теләге формалашуы; үпкәләүчәнлек ; конкурентлашу; яшьтәшләре белән ярышу. «мин» образының үсеш алуы белән бәйле.

1.3.Көтелгән нәтиҗәләр

“Минем өем” проекты. (4-5яшьлек балалар өчен)

Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- гаилә
- ашамлыклар
- уенчыклар
- саннар

Атна дәвамында 20 шәр минутлык 3 эшчәнлек оештырыла.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү

№	Баланың исеме,	Биремнәр					Нәтиҗә	
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**баллар**	**дәрәҗә**

	фамилиясе	“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля							

Нәтиҗәләрне билгеләү	
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәҗәсен (мониторинг) тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр.

1. “**Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.**

1. ***Дидактик уен. "Бу кем?"*** *(I вариант)*

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

2. ***Дидиктик уен "Кем юк?"*** *(II вариант)*

(Лексика шул ук).Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)

Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

3. ***Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"***

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. ***Дидактик уен "Нәрсә юк?"***

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. ***Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"***

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. ***Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"-"Алма"... ; "Бу кем?"-"Әти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. ***Дидактик уен "Серле янчык"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. ***Дидактик уен "Әйе-юк"***

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:

а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

<u>Югары балл (2,7-3)</u> - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

<u>Уртача балл (2-2.6)</u> - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән (1-2)</u> - аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).
1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").
2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).
<u>Югары дәрәҗә (2,7-3)</u> - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. ***Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).***

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. ***Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).***

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. ***Дидактик уен "Курчакка бүләк".***

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. “ Мә, зур туп ", “Мә, кечкенә туп".

4. ***Дидактик уен "Дөрес сана".***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. ***Дидактик уен "Ничә?".***

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

<u>Югары дәрәҗә (2,7-3)</u> - әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.

<u>Уртача дәрәҗә (2-2.6)</u> - 1-2 билгесен әйтә.

<u>Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2)</u> - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. <u>Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".</u>

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. <u>Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".</u>

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". - Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)" - Исәнме, әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

1. ***<u>Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".</u>***

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. ***<u>Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".</u>***

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле? - Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

3. ***<u>Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"</u>***

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда. - Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәҗә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - аңлый, русча җавап бир

II. Эчтәлекле бүлек

2.1.1.Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (биш белем өлкәсендә)

1.Социаль-коммуникатив үсеш. Балаларның Татарстан Республикасы, анда яшәүче халыклар, аларның хезмәте һәм профессияләре, туган як табигате турында белемнәрен уен эшчәнлеге вакытында тирәнәйтү. Балаларда патриотизм хисләре; үзен туган шәһәре (авылы), республикасы, иленең гражданины итеп тану; шәһәр, республика, ил символикасына (флаг, герб, гимнга) хөрмәт белән карауны һәм горурлану хисе тәрбияләү. Иҗтимагый чыгышы, расасы, теле, дине, җенесе һәм яшенә карамыйча, янәшәдә яшәүчеләргә (балаларга, өлкәннәргә) уңай мөнәсәбәт, түземлек (толерантлык); башка кешеләрнең хисләре, фикерләре, теләкләренә, карашларына хөрмәт тәрбияләү, үзенең башкалар фикере белән риза булмавын дәлилли яисә үз позициясен яклый белергә өйрәтү. Башка ил, этнос

халыклары белән позитив аралашуның, хезмәттәшлек итүнең мәгънәсен аңлату. Якындагы социумда үз урыны, теге яки бу төркемдәге кешеләргә нинди мөнәсәбәттә булуы (балалар бакчасындагы төркем яисә бию түгәрәге әгъзасы, спорт мәктәбе укучысы,
булачак гимназист һ. б.) турында күзаллаулар формалаштыру. Гаилә тарихына (карт бабай, бабай, карт әби, әби) карата кызыксыну тәрбияләү. Гаиләң белән горурлану хисләре, гаилә әгъзаларының уңышларына сөенү, бүләкләрен игътибарсыз калдырмау күнекмәләре тәрбияләү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре, нәфис һәм мультипликацион фильмнары, әйләнә-тирәдәге тормыш турын
дагы күзаллауларын сюжетлы-рольле һәм режиссёрлык уеннарында иҗади куллануларына булышлык итү. Балаларның сәхнәләштерү һәм кую өчен Идел буе халыкларының әкиятләрен, шигырьләрен, җырларын, биюләрен мөстәкыйль сайлап алуларын хуплау; куелачак спектакльгә кирәкле атрибутлар һәм декорацияләр әзерләргә, үзара вазифаларны билгеләргә һәм рольләр бүлешергә булышу. Театральләшкән эшчәнлектә театрның төрле төрләрен (бибабо, бармак, курчак, рәсемнәр һ. б. театрлар) куллану. Сәхнә сәнгатенә карата кызыксыну үстерү. Коллективта сүзле уеннар уйнарга омтылышларын хуплау. Идел буе халыклары уеннарын уйнау тәҗрибәсен баету.

2.Танып-белү үсеше. Туган як тарихы, мәдәнияты, сынлы сәнгать, туган якның табигате белән таныштыру исәбенә балаларның күзаллауларын киңәйтү. Туган як табигате, климаты, кешеләренең тормышы белән таныштыруны дәвам итү. Үз шәһәренең (авылының) истәлекле урыннары, халык һөнәрләре, милли кухня, Татарстан Республикасы халыкларының тел культурасы белән таныштыру. Картада туган шәһәрен, республикасын, башкаланы, Татарстандагы эре шәһәрләрне (Әлмәт, Яр Чаллы, Түбән Кама, Бөгелмә, Яшел Үзән һ. б. ны) күрсәтә һәм атый белергә өйрәтү. Борынгы шәһәрләр (Биләр, Болгар), аларның тарихы,
культурасы, көнкүреше белән таныштыру. Авыл һәм шәһәр кешеләренең көнкүрешен чагыштырырга өйрәтү. Татар һәм рус халкының яши торган өе, йорт кирәк-яраклары, өс киемнәре үзенчәлекләренә игътибар итү. Туган шәһәрендә бара торган позитив үзгәрешләрне (балалар бакчалары, спорт комплекслары, театрлар һ. б. төзелү) күрә белергә өйрәтү. Казанның эре промышленность һәм сәүдә үзәге булуы, татар халкының элек-электән игенчелек, терлекчелек, күн эшкәртү, сәүдә белән шөгыльләнүе турында балаларга сөйләү. Туган шәһәренең, башка шәһәрләрнең символикасын өйрәнүне дәвам итү, үз халкының бер өлеше булуын аңлый белергә ярдәм итү. Милли һәм дөнья культураларының үткәненә һәм бүгенге сенә балаларны якынайту. Музыка һәм театр сәнгатенең күренекле шәхесләре,

аларның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру (композиторлар: С. Садыйкова, С. Сәйдәшев, Ф. Яруллин һ. б., җырчылар: Ф. Шаляпин, И. Шакиров, Р. Ибраһимов һ. б., театр режиссёрлары: М. Сәлимҗанов, К. Тинчурин һ. б., В. Качалов, Г. Камал исемендәге театр актёрлары һ. б.). Аларның тормышларына һәм эшчәнлекләренә кызыксыну уяту. Күренекле фән эшлеклеләренең тормышы һәм эшчәнлекләре белән таныштыру (Н. И. Лобачевский, К. Ф. Фукс, И. М. Симонов, Н. Н. Зинин, А. М. Бутлеров, А. Е. Арбузов һ. б.). Балаларның танып белүгә карата кызыксынуларын канәгатьләндерү, Казан (Идел буе) федераль университеты укытучылары һәм аны тәмамлаучылар турында мәгълүмат бирү. Милләтебез каһарманнарының Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында сөйләү (М. Җәлил, Г. Гафиятуллин, М. П. Девятаев, П. М. Гаврилов, Н. Г. Столяров һ. б.). Әти-әниләрне балаларга әби һәм бабаларының сугышта алган бүләкләре турында сөйләргә җәлеп итү. Ватанны саклаучыларга карата хөрмәт хисләре тәрбияләү (һәйкәлләр, обелискларга чәчәкләр кую һ. б.). Табигатьне саклау буенча балаларның белемнәрен тирәнәйтү. Туган якның тере һәм тере булмаган табигатенә сакчыл караш тәрбияләү, табигатькә катнашуыңнан соң туган уңай һәм тискәре нәтиҗәләрне алдан күрә белергә өйрәтү, табигатьнең ресурсларына сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү, аны рациональ файдалану күнекмәләре формалаштыру. Үсемлек һәм җиләкләрне җыю кагыйдәләре белән таныштыру. Дәүләт тыюлыклары, анда яшәүче тереклек ияләре, Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек (флора) һәм хайваннар (фауна) төрләре белән таныштыруны дәвам итү. Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясында сирәк очрый торган төрләргә сакчыл караш кирәклеген балаларның аңнарына җиткерү. Татарстанның елга, күлләрендә яшәүче тереклек ияләре белән таныштыру. Кеше тормышында чишмә, елгаларның тоткан урыны, әһәмияте турында сөйләү. Республика сулыкларын чиста тотарга теләк уяту. Туган як табигатенең матурлыгына, андагы форма, ис, төс муллыгына игътибар итү. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү.

3.Сөйләм үсеше. Балаларны матур әдәбият әсәрләре, халык әкиятләре, фольклоры белән таныштыру. Татар теленә карата тотрыклы кызыксыну үстерү. Мәгълүмати аралашу технологияләре, аудио- һәм видеоязмалар, уку-укыту методик комплектлары ярдәмендә предметны, аның билгесен, хәрәкәтен белдерүче сүзләрне актив кулланышка кертү, гади аралашу өчен кирәк булган сөйләм берәмлекләре

байлыгы булдыру. Балаларның сүз байлыгын арттыру. Төзелеше ягыннан катлаулы булмаган хикәя һәм сорау җөмләләр төзү күнекмәләрен ныгыту. Үзе турында, бер кеше гамәлләрен сурәтләгән ситуатив картиналар сериясе буенча, сюжетлы рәсемнәр, үз күзәтүләреннән чыгып, зур булмаган (3–5 җөмләле) хикәяләр төзи

белергә өйрәтү. Балаларның төрле эшчәнлек вакытында татар халык фольклор әсәрләрен, еш кулланыла торган сүзләр һәм әйтемнәрне файдалануга омтылышларын хуплау. Татар телендә сөйләүче әңгәмәдәшенең сөйләмен тыңлый

белүне формалаштыру, нәрсә турында сөйләгәнен аңларга тырышу, телне аз белүенә карамастан, аның белән әңгәмәгә кереп, аралашырга омтылышын хуплау.

Балаларны татар телен киләчәктә (башлангыч мәктәптә) тагын да аңлабрак, төшенеп өйрәнергә әзерләү.

4.Нәфис сәнгать үсеше. Балаларны татар халкының сәнгате (музыка, бию, рәсем сәнгате, матур әдәбият әсәрләре), анда яшәүче атаклы кешеләр белән таныштырып, аларда әхлакый-патриотик хисләр тәрбияләү. Милләтебезнең дини йолалары, халык авыз иҗаты, сынлы сәнгате һәм архитектурасы, музыка сәнгате белән таныштыру балаларда Туган илне ярату хисе тәрбияләргә булыша. Милли орнамент элементлары белән таныштыруны дәвам итү. Балалар белән «яшәү агачы» образын карау. Балаларның игътибарын композициянең үзенчәлегенә (симметриясез), шул ук вакытта төрле төсләр файдаланылган чәчәк бәйләменә юнәлдерү. Төрле материаллар кулланырга, реаль һәм әкияти образларны (Идел буе халыклары әкиятләрендәге геройларны да кертеп) сурәтләүнең төрле ысулларын берләштерергә мөмкинлекләр бирү. Республика тормышында булган истәлекле вакыйгаларны рәсемнәрдә чагылдыра белүләрен хуплау. Балаларның эшләрен бергәләп карау, нәрсә ясаганнары турында сөйли белергә өйрәтү. Балаларга эшләренең тематикасын киңәйтүгә булышлык итү. Актүбә һәм Шәмәрдән уенчыкларын натурадан карап әвәли һәм аларның характерлы үзенчәлекләрен бирә белергә өйрәтү. Ике-өч фигурадан торган скульптура төркемнәрен катлаулы булмаган сюжетларга («Сабантуйда», «Чәй эчкәндә», «Ат чабышлары» һ. б.га) берләштерү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре геройларын күзаллау юлы белән әвәли белү күнекмәләрен формалаштыру. Туган шәһәре (авылы) тормышындагы вакыйгаларны чагылдыручы сюжетларны мөстәкыйль сайлый белүләрен активлаштыру. Башка белем бирү өлкәләренең эчтәлеге белән ярак-лаштырып, балалар эшләренең тематикасын киңәйтү. Балаларны Г. Тукай әсәрләре һәм аның иҗатын чагылдыручы сәнгать төрләре (Ф. Яруллинның «Шүрәле», Ә.

Бәшировның «Су анасы» балетлары, Н. Җиһановның «Кырлай» симфониясе, Б. Урманче, И. Казаков, Б. Әлменов, Ф. Әминов һ. б. ның сынлы һәм рәсем сәнгатьләре әсәрләре) белән таныштыруны дәвам итү. Сәнгатькә карата уңай караш

формалаштыру. «Казан» милли-мәдәни үзәгенең милли-мәдәният музеенда булу, анда борынгыдан сакланып калган өй кирәк-яраклары: көмеш подначлар, савыт-саба, бизәк төшерелгән бакыр кувшиннар, комганнар, йорт хайваннары фигуралары формасындагы бронза йозаклар; җәмгать биналарының интерьерларын һәм экстерьерларын бизәүче декоратив композицияләр белән таныштыру. Борынгы бизәнү әйберләрен: йөзекләр, алкалар, беләзекләр, чулпылар, яка чылбырлары, хәситәләр һ. б.ны карау. Хәзерге заман рәссам-ювелирларның (И. Фазылҗанов, С. В. Ковалевская, В. О. Ковалевский һ. б.ның) иҗатлары белән таныштыру. Балаларның игътибарын бизәнү әйберләренең милли үзенчәлекләренә юнәлдерү. Татар халкының үзенчәлекле сәнгати һөнәре булган укабелән чигү турында сөйләү. Чигелгән түбәтәйләр, хатынкызның бәрхет аяк киеме, күкрәкчәләр, калфаклар һ. б.ны карау. Бигрәк тә популяр булган композицияләргә – «алтын каурый», чәчәк бәйләме, кошлар, бодай башагы, йолдызлар һәм ярымай мотивларына һ. б.га игътибар итү. Туган шәһәр (авыл) архитектурасы – мәчет һәм храм архитектуралары (Кол Шәриф мәчете, Раифадагы Богородицкий ир-атлар монастыре) белән таныштыру эшен дәвам итү.

Балаларны татар халкының музыка культурасына якынайту. Татар композиторларының музыкаль әсәрләрен тыңлау. Татарстан Республикасы, Россия Федерациясенең Дәүләт гимннары белән таныштыру. Горурлык хисләре тәрбияләү.

5.Физик үсеш. Татар халык хәрәкәтле уеннарын, физминуткалар кулланып балаларның хәрәкәт активлыгын үстерү, татар халык бәйрәмнәре, халык уеннары аша балаларның физик үсешен камилләштерү. Чәй янына бирелә торган милли камыр ризыклары: гөбәдия (дөге, йөзем һәм йомырка белән), кабартма, бавырсак, талкыш-кәләвә, чәкчәк, кош теле белән таныштыру. Балаларга республикадан читтә дә танылган дәвалану-ял итү урыннары һәм санаторийлар («Васильево», «Сосновый бор» («Нарат урманы»), «Крутушка», «Бакирово», «Санта» һ. б.) белән танышу мөмкинлеге бирү. Хәрәкәтле халык уеннарын үзгәртеп төрләндерү кү-

некмәләре бирү. Милли уен-ярышларда («Таяк тартыш», «Аркан тартыш», «Капчык белән сугыш» һ. б.да) катнашасы килү теләге уяту. Кеше тормышында спортның әһәмияте турында күзаллау формалаштыру. Милли спорт төре – көрәш белән таныштыру. Спорт өлкәсендәге билгеле уңыш-казанышлар белән таныштыру. Идел буе халыкларының төрле эчтәлекле уеннарын мөстәкыйль эшчәнлек

вакытларында файдалана белү күнекмәләрен ныгыту. Хәрәкәтле уеннарда балаларда көч, җитезлек, кыюлык, тәвәккәллек, түземлек кебек сыйфатлар тәрбияләү. Уен нәтиҗәсен гадел бәяли белүләрен хуплау. Халык уеннары белән кызыксынуларын үстерү.

2.1.2.Программаны тормышка ашыруда төрле технологияләр, формалар, алымнар, методлар һәм чаралар

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар:

1.Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.

2.Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).

3.Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек (таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.

4.Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).

5.Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)

6.Интерактив уеннар.

7.Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары:

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1.Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.

2.Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.

3.Сюжетлы-рольле уеннар;

4.Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).

5.Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).

6.Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.

7.Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.

8.Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.

9.Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).

10.Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.

11.Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.

12.Интерактив уеннар.

Аудиоязмалар

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен кулай. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Яңа сүзләр өйрәтү технологиясе

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре. *Әзерлек күнегүләре* балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр. *Сөйләм күнегүләре* лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр. Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:

-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;-аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;

-ишеткән сүзне бала рәсемннән табып күрсәтә һәм әйтә;

-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;

-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;
-уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла;
-яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;
-аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана);
-бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән инкарь итү яисә раслау күнегүләре үткәрергә мөмкин;
-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин” һ.б.

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла. Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша һ.б.). Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрен таләп ителә. Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр. Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Диалогик сөйләм

Программаның төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай. Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең җавап репликасы килә, раслау яисә инкарь рәвешендә булырга мөмкин.Реплика-җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди әти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнең җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур әти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:
- уен ситуацияләрендә катнашу;

- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш. Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Эш дәфтәрләре

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелгән. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренең эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән әти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылган. Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә ирешелсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм һ.б.). Балалар бер-берсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән

торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа һ.б.. Мәктәпкә әзерлек төркемендә өченче бирем җыр формасында бирелә.Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

Төрле эшчәнлекләрдә белем бирү формалары

Хәрәкәт	Уен	Хезмәт	Танып-белү	Аралашу
-уен -хәрәкәт элементларын кулланып әңгәмә үткүрү -физминуткалар	-күзәтү -уку -уен -әңгәмә -күмәк уен (тәрбияче; балалар белән) -сюжетлы-рольле уен -кагыйдәле уен -экскурсия	-күмәк эшчәнлек -әңгәмә -карау -уен -дежур тору	-күзәтү -сюжетлы-рольле уен -хикәя -үстерүле уен -әңгәмә -ситуатив сөйләшү -уку	-уку -хикәя -әңгәмә -өстәл театры -балалар белән аралашу -шигыр ятлау -уен (дидактик, театральләштерелгән, режиссер) -табышмакларга җавап табу -текстлы хәрәкәтле уен

	-бәйрәм			-тәрбияче белән аралашу
Матур әдәбият, фольклорны кабул итү	Рәсем	Музыка	Төзү	
-уку -әңгәмә -хикәя -уен -викторина -инсценирование	-карау -уен -бизәү -күргәзмәләр -ясау	-музыка тыңлау -җырлы-биюле уен -җырлау	-уен -күзәтү -карау	

2.2.Комплекслы - тематик план «Минем өем» (мой дом)

Уртанчылар төркеме

№	Темалар	Сәгать
1	**Гаилә**	
	«Танышу»	1
	“Минем гаиләм	1
	“Малай, кыз”	2
	“Безнең өебез”	1
	“Минем туганнарым”	1
	“Әйдәгез танышыйк”	1
	“Тату гаилә”	1

	Без өйгә кайтабыз “Минем дуслар” “Әйдәгез дуслашыйк” “Әйе, юк” “Кунак килгән” “кунак килгәч-кояш елмая” “Әйдәгез уйныйбыз” “Безнең кунаклар”	2 1 2 1 1 1 2 1
2	**Ашамлыклар** “Әби күчтәнәче” “Бабай күчтәнәче” “Ипи,алма” “Сөт, чәй” Дустыңны сыйла” “Рәхмәт әйт” “Песине сыйла” “Кунак сыйлау” “Тәмле” кибетендә “Кунакны ашат” “Чәй табынында”	 2 1 1 2 2 1 1 2 1 1 1

3.	**Уенчыклар**	
	“Уенчыклар”	1
	“Төсле туплар”	1
	“Зур, кечкенә”	1
	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”	2
	“Курчак кунакка килгән”	1
	“Уенчыклар кибете”	1
	“Без осталар”	1
	“Яңа уенчыклар”	2
	“Без уйныйбыз”	1
	“Алиянең дуслары кунакка килгән”	1
	“Безнең уенчыклар”	2
	“Уенчыклар качышлы уйный”	1
	“Бездә бәйрәм”	1
	“Чыршы бәйрәме”	1
	“Уйныйбыз”	2
	“Без уйнарга яратабыз”	2
	“Чыршы бездә кунакта”	2
	“Мияуга бүләк”	2
	“Уенчыклар кибете”	**3**

4.	“Бүләкләр”	**1**
	“Әйдә уйныйк”	2
	“Уйна”	1
	“Без кул осталары”	1
	“Күңелле уеннар”	1
	“Уенчыклар юабыз”	1
	“Ю”	2
	Пычрак һәм чиста уенчыклар”	**1**
5.	“Дуслар кунакка килгән”	**1**
	“Оляның уенчыклары пычранган”	1
	Саннар	
	“Саннар”	1
	“Без санарга яратабыз”	1
	“Уйныйбыз да , саныйбыз да”	2
	“Уенчыклар”	1
	“Ничә уенчык?”	2
	“Уйный-уйный саныйбыз”	**2**
	“Тиздән биш тула безгә”	1
	Кабатлау	

	“Бергәләп уйныйбыз” “Кунак чакырабыз” “Күңелле ял итәбез” “Без татарча сөйләшәбез” “Бу өйдә кем яши ?” “Уенчыклар илендә” “шәмәхә урман герое Мишик Акбай белән таныша” “Ягымлы сүзләр” “Боерыкны аңлау” “Без театр уйныйбыз” “кызыклы уеннар” “Минем дуслар” “Без театр яратабыз” “Бездә сабантуй” “Хуш киләсең сабантуй” “Күңелле уеннар”	2 2 1 2 1 2 1 2 2 2 2 2 2 1 1 1 2
	Барлыгы:	103

2.3.Календарь план

«МИНЕМ ӨЕМ» проекты

(4–5 яшьлек балалар өчен)

Максат:

Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.

Бурычлар:

1. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
2. Бер-береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
3. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.

Үткәрү вакыты	Тема Сүзлек	Бурычлар һәм эш төрләре	Җиһазлау

Сентябрь **I атна** **1.1** (режим вакыты)	**Тема:** Танышу, . *Сүзлек:* әти әни исәнмесез сау булыгыз	**1)Балаларны ягымлы сүзләр белән таныштыру** **2)Кызыксыну булдыру** **3)Әдәплелек кагыйдәләре тәрбияләү.** **Танышу** **Аудиоязманы тыңлау һәм кабатлау.** **Уен «Тыңла,күрсәт,кабатла»** **Җыр (аудио 5нче кисәк)**	Уенчык Мияу, Акбай. Таратма, күрсәтмә рәсемнәр: әти, әни. Аудиоязма 1–5.
1 атна **1.2**	**Тема:** **«Минем гаиләм»** **Сүзлек:** **Әти,әни,исән месез,сау булыгыз**	**1)Балаларны ягымлы сүзләр белән таныштыру** **2)Татар теле өйрәнүгә кызыксыну булдыру.** **3)Әдәплелек кагыйдәләре тәрбияләү.** **Уен «Тыңла,күрсәт,кабатла»** **Аз хәрәкәтле уен «Кил монда».** **Җыр (аудио 5нче кисәк)**	Уенчык МияуАкбай Рәсемнәр :әти ,әни

		Танышу. • Здравствуйте, ребята! Я ... • Исәнмесез, мин... *Аудио (1 нче кисәк)* **Аудиоязма тыңлау.** *Аудио (2 нче кисәк) «Слушай — тыңла!»* **Аудиоязманы тыңлау һәм кабатлау.** *Аудио (3 нче кисәк) «Слушай — повтори!», «Тыңла — кабатла!»* **.Уен «Тыңла, күрсәт, кабатла!»**	
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Театр атрибутлары.
		Аз хәрәкәтле уен «Кил монда!» *(Битлекләр киеп)* **Театр эшчәнлеге «Бу өйдә кем яши?»** *(Бармак театры)*	

Сентябрь **I атна** **1.3** (режим вакыты)	**Тема:** Малай, кыз. *Сүзлек:* малай кыз бу кем? кем юк? исәнме	**1)Балаларда кызыксыну булдыру** **2)яңа сүзләр кертү** **3)балаларның хәтер сәләтен үстерү** **Исәнләшү.** *(Өй янында әти, әни рәсемнәре.)* **Дидактик уен «Бел!»Аудиоязма тыңлау.** *Аудио (6 нчы кисәк) «Слушай — повтори!», «Тыңла — кабатла»* **Дидактик уен «Кем юк?»**	Өй макеты (рәсеме). Таратма, күрсәтмә рәсемнәр: әти, әни, кыз, малай. Уенчык Мияу, Акбай. Аудиоязма 6–7.
1 атна 1.3	Безнең өебез Сүзлек: Исәнме, бу кем? Кем юк7	**1) Өйрәнелгән сүзләрне сөйләмдә активлаштыру** **2) В.В Воскобовичның үстерелешле уеннары белән таныштыру (мини ларчик)** **Төрле төстәге баулар ярдәмендә өй «төзүдә катнашу»** **3) Кызыксыну тәрбияләү**	**Миниларчиклар.төрле төстә баулар.рәсемнәр**
		Дидактив уен «Бу кем? **«Матур өй» төзү (рив кулланып)** **Дидактик уен «Кем юк?»** **Өстәмә материал** (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	
		Аз хәрәкәтле уен «Өйдә кем яши?»	

Үткәрү вакыты	Тема Сүзлек	Бурычлар:	
Сентябрь **II атна** **2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Минем ту- ганнарым. *Сүзлек:* әти әни малай кыз	**1)Сүзләрне сөйләмдә активлаштыру** **2)балаларның аң сәләтен үстерү**	
		Аудиоязма тыңлау. *Аудио (6 нчы кисәк)* **Аудиоязмага кушылып җырлау.** *Аудио (7 нче кисәк)* **Дидактик уен «Кем юк?», «Бу кем?»**	
		Өстәмә материал	
		Исәнләшү. . **Бармак театры «Бу кем?», «Кем юк?» Сүзле-хәрәкәтле уен «Бу кем?»** *(Туп белән.)* **Дусларны чакырабыз «Бу кем?», «Кем юк»**	
Сентябрь **II атна** **2.2** (режим вакыты)	**Тема:** Әйдәгез танышыйк. *Сүзлек:* мин	**1)Балаларны ягымлы сүзләр кулланып аралашуга кертү** **2)Балаларда игътибарлык булдыру**	

	(Оля, Саша) сау булыгыз	**Уен ситуациясе «Әйдәгез танышабыз».** *Аудио (8 нче)*

		Сүзле уен «Исемеңне җырлап әйт». *(Һәр бала үз исемен әйтеп җырлый.)* *Аудио (9 нчы кисәк)* **Сүзле уен «Син кем?»** *(Балалар түгәрәктә басып тора. Тәрбияче балага туп биреп, сорый.)* **Сүзле уен «Мин малай. Мин кыз».** *(Балалар түгәрәктә басып тора. Тәрбияче балага туп биреп, сорый.)* . **Аудиоязмага кушылып җырлау.** *Аудио (10 нчы кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!» (Рәсемнәр күрсәтелә.)* .	
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Театр өчен атрибут-лар. .
		Конус (өстәл) театры «Гаилә». *Үрнәк:* Бу әни, бу әти... Исәнме, әни, исәнме, әти...	

Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Сентябрь **III тна 3.1** (режим вакыты)	**Тема:** Әйдәгез, танышыйк. *Сүзлек:* исәнме	**1)Тел өйрәнүгә кызыксыну булдыру** **2)балаларда сөйләм культурасы тәрбияләү** **Уен ситуациясе «Исәнләшәбез».** *Аудио (11 нче кисәк)* **Сүзле уен «Исемеңне җырлап әйт».** *(Һәр бала үз исемен җырлап әйтә.) Аудио (12 нче кисәк)* **Сүзле уен «Син кем?»** *(Балалар түгәрәктә басып тора. Тәрбияче балага туп биреп, сорый.)* **Сүзле уен «Мин малай. Мин кыз».** **Аудиоязмага кушылып җырлау.** *Аудио (10 нчы кисәк) «Слушай — пой!»,* *«Тыңла — җырла!»* **Дәфтәрдә эш. 1 нче бирем «Давайте знакомиться».**	Уенчык Мияу, Акбай. Туп.Аудиоязма 10–12. Эш дәфтәре. Театр өчен атрибут-лар.

		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Театр атрибутлары. «Иң матур сүз» хрестоматиясе (167 б.).
		Сүзле-хәрәкәтле уен «Син кем?» *(туп белән),* «Мин малай. Мин кыз» **Г.Тукай «Наша семья».** Хрестоматия «На поляне детства», 65 с. **Г.Тукай «Безнең гаилә».** «Балачак аланы» хрестоматиясе, 206 б. *(Уку, бала- лар белән уйнап күрсәтү.)* **Бармак уены «Исәнме, әни...»**	
Сентябрь III атна 3.2 (режим вакыты)	**Тема:** Тату гаилә. *Сүз:* исәнме сау бул	**1)Бер-берсен тыңлый ишетә белергә өйрәтү** **2)балаларның хәтерен үстерү**	Өй макеты (рәсеме). Уенчык Мияу, Акбай. Персонажлар: әти, әни, малай, кыз. Аудиоязма 13.
		Өстәл театры. *(Өй макеты рәсеме.)* *Персонажлар: әти, әни, малай, кыз. Тәрбияче балаларга өстәл театры күрсәтә. Акбай белән Мияу персонажлар белән исәнләшәләр.)* **Сүзле уен «Дустың белән исәнләш».** **Курчак белән уен «Мин малай, мин кыз».** **Дидактик уен «Кем юк?»**	
III Атна 3.3	Тема: “Без өйгә кайтабыз”	Бурычлар: 1)Сүзләрне уеннарда активлаштыру 2) Балаларны В.В.Воскобовичның зур коврограф белән таныштыру . Төрле төстәге баулар кулланып өйгә юнәлтеп юл төзүдә күнектерү.	

	бабай,әби,әни, әти,малай,кыз “	3) Балаларда бердәмлек ,дуслык хисләре тәрбияләү.
		«Юл төзибез» (өй макетына юнәлтеп һәрбер гаилә әгъзасы яныннан башлап өй макетына кадәр юл төзү) **Ситуатив уен : « Өйгә кайтабыз “** **Өстәмә материал** (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)
		Өстәл театры «Гаилә».
Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар:**
Сентябрь IV	**Тема:** Минем	**1)Балаларны яңа сүзләр белән таныштыру** **2)аралашу теләге булдыру**

атна 4.1 (режим вакыты)	дуслар. *Сүзлек:* эт песи кем анда? кил монда	**Уен ситуациясе «Кем анда?»** *Аудио (14 нче кисәк)* . **Уен «Син кем?»** **Җыр «Мин песи. Мин эт».** *Аудио (15 нче кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»*	
		Өстәмә **материал** (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Театр өчен атрибут- лар, битлекләр, медальоннар.

		Курчак театры «Кил монда». **Хәрәкәтле уен «Син кем?»** *(Балалар ике командага бүленәләр, аларга эт һәм песи битлекләре яисә медальоннар таратыла.)* **Татар халык уены «Песи һәм тычканнар».** **Җыр: «Мин песи. Мин эт».** *Аудио (15 нче кисәк)*	
Сентябрь IV атна 4.2 (режим вакыты)	**Тема:** Минем дуслар. *Сүзлек:* эт, песи, кем анда? кил монда.	**1)Өйрәнгән сүзләрне уеннарда кабатлау** **2)Сөйләшү теләге тәрбияләү**	Аудиоязма 15. Битлекләр: эт, песи. Уенчык Акбай, Мияу. Эш дәфтәре. Театр очен атрибут- лар, битлекләр, медальоннар, иллюстрацияләр.
		Уен «Син кем?» **Җыр «Мин песи. Мин эт».** *Аудио (15 нче кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!».* Дәфтәрдә эш. 2 нче бирем «Найди, обведи»	
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Театр өчен атрибут- лар. Анимацион

		Уен ситуациясе «Син кем?», «Кил монда». Өстәл театры «Кем анда?» **Хәрәкәтле уен «Син кем?»** *(Балалар ике командага бүленә.)* **Анимацион сюжет «Әйдәгез дуслашыйк».** **Мультфильм Г.Тукай «Забавный ученик».** *(Эчтәлеге буенча әңгәмә.)*	сюжет (9 тема).

Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар:**
Октябрь I атна 1.1	**Тема:** Әйе — юк.	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Балаларның хәтерен үстерү** **3)әдәплелек кагыйдәләре тәрбияләү**

(режим вакыты)	*Сүзлек:* әйе юк сау бул	**Аудиоязма, җыр тыңлау.** *Аудио (16 нчы кисәк) «Слушай!» — «Тыңла!»* **Аудиоязмага кушылып җырлау.** *Аудио (17 нче кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»* **Уен «Әйе — юк».** **Уен «Хатаны төзәт** **Уен «Дөрес әйт».**	

		.	
		Өстәмә материал	Театр өчен атрибут- лар. Битлекләр. . Анимацион сюжет (12 тема).
		Өстәл театры «Әйе — юк» (әти, әни, малай, кыз). **Уен «Хатаны төзәт».** **Аудиоязмага кушылып, җырлы-биюле уен.** *Аудио (17 нче кисәк)* *)* **Аз хәрәкәтле уен «Дөрес әйт».**	

Үткәрү вакыты	Тема Сүзлек	Бурычлар Эш төрләре	Җиһазлау	
Октябрь **I атна** **1.2** (режи1м вакыты)	**Тема:** Кунак килгән *Сүзлек:* әби бабай	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Аралашу теләге тәрбияләү**	Өй макеты (рәсеме). Аудиоязма 18–20. Уенчык Мияу, Акбай. Таратма, күрсәтмә рәсемнәр: әби, бабай, эти, әни, кыз, малай, эт, песи. Эш дәфтәре. Уенга атрибутлар.	
		Уен ситуациясе «Әби белән бабай кунакка килгән». *Аудио (18 нче кисәк)* **Уен «Бел, әйт!»** **Аудиоязма тыңлау һәм рәсемнәрне күрсәтү.** *Аудио (19 нчы кисәк) «Слушай! — Тың* **Аудиоязма тыңлау һәм кабатлау.** *Аудио (13 нче кисәк) «Слушай — повтори!», «Тыңла — кабатла!»* **Уен «Кил монда».** ***(*** **Дәфтәрдә эш. 3 нче бирем «Пригласи в дом».**		
1 Атна	Тема: Кунак килгәч	**Бурычлар:** **1)Өйрәнелгән сүзлекне уеннарда**		

3.3	Кояш елмая» Сүзлек: Әби.бабай	**активлаштыр.** **2)В.В.Воскобовичның мини ларчикларында төрле төстәге баулар кулланып кояш төзү күнекмәләренә төшендерү.** **3) Олыларга хөрмәт тәрбияләү.**	Җиһазлау: Миниларчиклар. Төсле баулар, Әби.бабай.макетлары	
		Сюжетлы-рольле уен «Әби белән бабай кунакка килгән». **«Кояш төзү» уены** **Түгәрәктә уен «Бел».** **Бармак театры** *(теләк белән).*	Бармак театры,	
Октябрь **II атна** **2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Әйдәгез уйныйбыз. *Сүзлек:*	**1)Өйрәнгән сүзләрне сөйләмдә активлаштыру** **2)Балаларның хәтерен үстерү**	Өй макеты (рәсеме). Таратма, күрсәтмә рәсемнәр: әби, бабай, әти, әни, кыз, малай.	

	эти әни кем юк?	**Уен «Кем юк?»** **Сүзле уен «Мин кемне уйладым?»** **Сүзле уен «Мин сүз уйладым»**		
		Өстәмә материал	Предметлы рәсемнәр.	
		Сүзле уен «Мин кемне уйладым?» **Ватык телефон «Мин сүз уйладым».**		
Октябрь **II атна** **2.2** (режим вакыты)	**Тема:** Безнең кунаклар.	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2) Балаларның хәтерен үстерү.** **2) сөйләм культурасы тәрбияләү**	«Бармак театры» атрибутлары. Уенчык Акбай, Мияу. Эш дәфтәре.	

	Сүзлек: хәлләр ничек? әйбәт	**Уен ситуациясе «Хәлләр ничек?»** *Аудио (21 нче кисәк)* **Акбай белән балалар арасында диалог.**	Аудиоязма 22–23.	
		Бармак уены «Гаилә». *Аудио (22 нче кисә.* **Дәфтәрдә эш. 4 нче бирем: «Пальчиковая игра семья».**		
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Театр атрибутлары.	

		Өстәл театры «Хәлләр ничек?»		
Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Октябрь **III атна** **3.1** (режим вакыты)	**Тема:** Әби көчтәнәче. *Сүзлек:* ипи рәхмәт мә	**1)балаларны яңа сүз белән таныштыру** **2)Бер- берсен ишетә белергә күнектерү** **3)тәртип кагыйдәләрен хәтергә төшерү** **Уен ситуациясе «Әби күчтәнәче».** *(Әби ипи алып килә.) Аудио (24 нче кисәк)*	Курчак театры атрибуты: әби. Кәрзиннәр. Муляж: ипи (һәр балага җитәрлек). Уенчык Акбай, Мияу. Эш дәфтәре. Аудиоязма 24–25.	
		Әби Мияуга ипи муляжы бирә. *Аудио (25 нче кисәк)* **Диалог.** **Дидактик уен «Әйткәнне күрсәт».** **Дәфтәрдә эш. 5 нче бирем «Угости хлебом».**		

		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Битлекләр. «Шалкан» әкияте персонажлары.	
		Сюжетлы-рольле уен «Әби күчтәнәче». **Театральләштерелгән уен ситуациясе** **«Песи кунакка килгән». Сүзле уен** **«Песине сыйла».** **«Шалкан» әкиятен сәхнәләштерү.**		
Октябрь **III атна**	**Тема:** Бабай	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)балаларны гади диалогка алып керү**	Курчак театры атрибуты: бабай.	

3.2 (режим вакыты)	күчтәнәче. *Сүзлек:* алма рәхмәт мә	**Уен ситуациясе «Бабай күчтәнәче».** *(Бабай алма алып килә.) Аудио (26 нчы кисәк)* .**Бабай Акбайга алма муляжы бирә.** *Аудио (27 нче)* **Диалог** **Дидактик уен «Әйткәнне күрсәт».** **Дидактик уен «Кәрзингә сал».** **Дәфтәрдә эш. 6 нчы бирем «Угости яблоком».**	Кәрзиннәр. Муляжлар: ипи, алма (һәр балага җитәрлек). Уенчык Акбай, Мияу. Эш дәфтәре. Аудиоязма 26–27.	
lll атна 3.3	Тема: «Ипи,алма»	**Бурычлар:** **1)Алда өйрәнгән сүзләрне уеннарда кабатлау.** **2)В.В.Воскобовичның игровизоры белән таныштыру.** **Үрнәк рәсем кулланып игровизорда «ипи», «алма» ясау алымына төшендерү.** **3) «РИВ ка кызыксыну тәрбияләү.**	Игровизорлар, маркерлар. Предметлы рәсемнәр	

		Ситуатив уен «Мияу кунакка килгән» **Игровизорда ипи алма рәсемнәрен ясау.** **«Ватык телефон» уены**	
Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар һәм эш төрләре**	**Җиһазлау**
Октябрь	**Тема:** Сөт, чәй.	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Хәтер сәләтен үстерү**	Аудиоязма 28–31. Уенчык Акбай, Мияу.

IV атна **4.1** (режим вакыты)	*Сүзлек:* чәй сөт	**Уен ситуациясе «Акбай белән Мияу чәй, сөт эчәләр».** *Аудио (28 нче кисәк) .* **Аудиоязма тыңлау.** *Аудио (29 нчы кисәк) «Слушай — тыңла!.* **Аудиоязма тыңлау, кабатлау.** *Аудио (30 нчы кисәк) «Слушай — повтори!», «Тыңла — кабатла!»* **Аудиоязма тыңлау, рәсемнәрне күрсәтү һәм кабатлау.** *Аудио (31 нче кисәк) «Слушай — покажи — повтори!», «Тыңла — күрсәт — кабатла!»*	Күрсәтмә, таратма рәсемнәр: сөт, чәй, алма, ипи. Эш дәфтәре. Уенчык Акбай, Мияу. Муляжлар: сөт, чәй, алма, ипи. Эш дәфтәре. Аудиоязма 32.
		Дәфтәрдә эш. 7 нче бирем «Найди пару».	
		Өстәмә материал	Театр өчен атрибут- лар.

		Театр эшчәнлеге «Мияу Акбайда кунакта». Коврографта -уен «Мияу, мә, сөт (чәй)». **Җырлы-биюле уен «Мияу, Мияу, кил монда...» Сюжетлы уен «Мияуны сыйлау».** **Мультфильм Г. Тукай «Мышь попавшая в молоко» — «Сөткә төшкән тыч- кан».**	
Октябрь IV атна 4.2 (режим вакыты)	**Тема:** Дустыңны сыйла. *Сүзлек:* мә рәхмәт	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)хәтер сәләтен үстерү** **3)әдәплелек кагыйдәләрен тәрбияләү**	
		Уен ситуациясе «Акбай белән Мияу бер-берсен сыйлыйлар». *Аудио (32 нче кисәк)* **Уен ситуациясе «Акбай белән Мияу балаларны чәй, сөт белән сыйлыйлар**	

		Диалог. **Дәфтәрдә эш. 8 нче бирем «Найди рисунок и приклей»**		
		Өстәмә материал	Театр атрибутлары, предметлы рәсемнәр	
		Театральләштерелгән уен ситуациясе «Дуслар кунакка килгән». Аз хәрәкәтле уен «Кил монда». Сюжетлы-рольле уен «Сыйла».		
Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар һәм эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Ноябрь **I атна** **1.1**	**Тема:** Рәхмәт әйт.	**1)Өйрәнгән сүзләрне сөйләмдә активлаштыру** **2)Гади диалогта катнашу теләге булдыру**	Уенчык Акбай, Мияу. Муляжлар: ипи,	

(режим вакыты)	<u>*Сүзлек:*</u> мә рәхмәт	**Уен ситуациясе «Акбай белән Мияу бер-берсен сыйлыйлар».** *Аудио* *(32* *нче* *кисәк)* **Уен ситуациясе «Акбай белән Мияу балаларны сыйлыйлар».** **Сүзле уен «Рәхмәт әйт».**	сөт, чәй, алма. Аудиоязма 32.	
		Өстәмә материал **Театральләштерелгән уен «Акбай белән Мияу бер-берсен сыйлыйлар** **Өстәл уены «Акбай белән Мияу балаларны сыйлыйлар». Анимацион сюжет «Әйдәгез дуслашыйк»** *(эчтәлеге буенча әңгәмә).* **Уку Ә. Бикчәнтәева «Тәмле сүз»**	Анимацион сюжет (9 тема). «Иң матур сүз» хре- стоматиясе (89 бит).	
Ноябрь **I атна**	**Тема:** Песине	**1)Яңа сүз белән таныштыру** **2)Хәтер сәләтен үстерү**	Уенчык Акбай, Мияу.	

1.2 (режим вакыты)	сыйла. *Сүзлек:* тәмле кил монда	**Уен ситуациясе «Мияуны сыйла».** *Аудио (33 нче кисәк)* **Уен ситуациясе «Мияуны сыйлыйк».** *Аудио (34 нче кисә* **Диало**! **Сүзле уен «Тәмле алма.** **Аудиоязма тыңлау.** *Аудио (36 нчы кисәк) «Слушай!» — «Тыңла!*	Муляжлар: сөт, ипи, чәй, алма. Аудиоязма 33–34, 36.	
1 Атна	Тема Кем нәрсә	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **Уен ситуациясе: «кунакларны сыйлыйк»**	Җиһазлау	

1.3	ярата	**Миниларчикта төзү уены «Кем нәрсә ярата.** **Үстерешле диалог «Нәрсә яратасың?»** **Түгәрәк уен.** .	Миниларчиклар Рәсемнәр, Төсле баулар	
Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар һәм эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Ноябрь **II атна** **2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Кунак сыйлау .	**1)Яңа сүз белән таныштыру** **2)Фикер сәләтен үстерү**	Уенчык Акбай, Мияу. Муляжлар: сөт, ипи, чәй, алма. Аудиоязма 35–37.	

	Сүзлек: утыр	**Аудиоязма тыңлау.** *Аудио (35 нче кисәк)* **Аудиоязма тыңлау һәм җырлау.** *Аудио (36 нчы кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»* **Уен ситуациясе «Акбайны утырт».** *Аудио (37 нче кисә* **Уен ситуациясе «Кунак сыйла».**		
		Өстәмә материал **Хәрәкәтле уен «Акбайны утырт».** **«Шалкан» әкияте буенча театр уйнау.** **Сүзле-хәрәкәтле уен «Утыр, утыр».**		Театр атрибутлары, предметлы рәсемнәр яки муляжлар.
Ноябрь **II атна**	**Тема:** Кунакн	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Фикер сәләтен үстерү**		Уенчык Акбай, Мияу.

2.2 (режим вакыты)	ы ашат. *Сүзлек* *:* аша эч	**Уен ситуациясе «Мияу белән Акбайны ашат».** **Мияу белән Акбай балаларны сыйлый:** **Уен ситуациясе «Иптәшеңне ашат!»** **Дәфтәрдә эш. 9 нчы бирем «Угости»**	Муляжлар: ипи, алма. Эш дәфтәре. Аудиоязма 38.
		Өстәмә материал **Курчак театры «Мияу белән Акбайны сыйла».** **Сюжетлы-рольле уен «Иптәшеңне сыйла (аша, эч)».** *(Битлекләр киеп.)*	Анимацион сюжет (27 тема). Курчак, өстәл театры атрибутлары. Предметлы рәсемнәр яки муляжлар.

		Анимацион сюжет «Тәмле кибетендә». **Өстәл курчаклары белән уйнау «Утыр, аша, эч».**	
Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Ноябрь **III** **атна** **3.1** (режим вакыты)	**Тема:** Чәй табынында. *Сүзлек:* аша, эч.	**1)Алда өйрәнгән сүзләрне уеннарда кабатлау** **2)Татар телен өйрәнүгә теләк булдыру**	Уенчык Акбай, Мияу. Муляжлар: сөт, чәй. Эш дәфтәре. Аудиоязма 39.
		Уен ситуациясе «Мияу белән Акбайга чәй, сөт бир» **Уен ситуациясе «Иптәшеңне ашат!»** **Дәфтәрдә эш. 10 нчы бирем «Угости чаем (молоком)**	
		Өстәмә материал	Битлекләр предметлы рәсемнәр яки муляжлар. Анимацион сюжет (30 тема).
		Сюжетлы-рольле уен «Иптәшеңне эчерт, ашат!». **Анимацион сюжет «Азат кунак чакыра».** *(Эчтәлеге буенча әңгәмә. Сюжетны сәхнәләштерүгә әзерлек.)*	
Ноябрь **III**	**Тема:** Уенчыклар.	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Өйрәнгән сүзләрне сөйләмдә активлаштыру**	«Серле тартма» Туплар.

атна **3.2** (режим вакыты)	*Сүзлек:* бир туп бу нәрсә?	**Дидактик уен «Серле тартма».** *Аудио (40 нчы кисәк)* **Сүзле уен «Мә, туп».** **Сүзле уен «бир туп»** **Дидактик уен «Тупны өлешләрдән җый».**	Өлешләрдән торган туп рәсеме. Уенчык Акбай, Мияу. Аудиоязма 40.
111 Атна 3.3	Тема: «Төсле туплар»	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1) Алда өйрәнгән лексиканы уеннарда активлаштыру:** **2)РИВ ның игровизорын кулланып төрле размерда булган туплар ясау күнекмәләрен бирү.** **3)балаларда РИВ уеннарына кызыксыну тәрбияләү.**	Җиһазлау Игровизорлар., Маркерлар, Төрле размерда туплар
	Сүзлек: Туп,зур кечкенә		

		Үстерешле уен «Бир — мә» **Игровизорда туплар ясау.** **А.Барто «Мяч». Ә.Бикчәнтәева «Туп».** Хрестоматия «Балачак аланы» (24 б.). *(Ике телдә шигырь уку, эчтәлеге буенча әңгәмә.)*	
Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар һәм эш төрләре**	**Җиһазлау**
Ноябрь IV атна	**Тема:** Зур — кеч-кенә.	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Хәтер сәләтен үстерү** **3)Аралашу теләге булдыру**	Уенчыклар: зур, кеч-кенә туплар, зур песи, кечкенә песи.
4.1 (режим вакыты)	*Сүзлек:* зур кечкенә сикер	**Уен ситуациясе «Зур туп, кечкенә туп».** **Сүзле-хәрәкәтле уен «Зур, кечкенә».** *Аудио (42 нче кис* **Уен ситуациясе «Зур песигә — зур туп, кечкенә песигә кечкенә** **Сүзле-хәрәкәтле уен «Туп».** *Аудио (43 нче кисәк*	Аудиоязма 41–43.
		Өстәмә материал	

		Сүзле-хәрәкәтле уен «Зур, кечкенә». Сүзле-хәрәкәтле уен «Туп». **Өстәл уены «Зур песигә — зур туп, кечкенә песигә кечкенә туп бир».**	

Ноябрь **IV атна** **4.2** (режим вакыты)	**Тема:** Күңел ачу кичәсе «Туган көн». *Сүзлек:* туп песи эт машина шар сөт ипи алма чәй	**1) өйрәнгән сүзләрне уеннарда активлаштыру** **2)**)Фикер сәләтен үстерү	Зур, кечкенә уенчык-лар: туп, песи, эт, ма-шина, шар. Ашамлык муляжлары: сөт, ипи, алма, чәй. Уенчык Акбай, Мияу. Татар халык бию көе. Аудиоязма 44.
		Уен ситуациясе «Акбайны чакыр». *Аудио (44 нче кисәк)* **Уен ситуациясе «Акбайга уенчык бүләк ит».** **Уен ситуациясе «Акбайны сыйла».** **Бию. Татар халык бию көенә Акбай белән күмәк бию.**	
		Өстәмә материал	«Иң матур сүз»

		Курчак театры «Кунаклар килде». **Уку Ә.Бикчәнтәева «Туп, туп, тубыбыз»** *(русчага тәрҗемә итеп)* **Үстерешле диалог «Кемне телисең, шуны сыйла».**	хрестоматиясе (35, 37 б.). Атрибутлар, муляжлар.
Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Декабрь **I атна** **1.1** (режим вакыты)	**Тема:** Курчак кунакка килгән. *Сүзлек:* *матур* курчак	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Хәтер сәләтен үстерү** **3)аралашу теләге булдыру** **Дидактик уен «Бу нәрсә?».** *Аудио (45 нче)* **Диалог.** . **Курчак балалар белән таныша** **Сүзле уен «Курчакны макта!»** **Җыр тыңлау.** *Аудио (46 нчы кисәк)*	Аудиоязма 45–46. Курчак. Төрле зурлыктагы уенчыклар. Уенчык Акбай, Мияу.
		Өстәмә материал	Хрестоматия

		Сүзле уен «Бу нәрсә?» **Дидактик уен «Курчак белән танышу».** **Р.Валиева «Кукле платье подарила».** *(Рус телендә шигырь уку,)*	«На поляне детства» (43 с.)
Декабрь **I атна** **1.2** (режим вакыты)	**Тема:** Уенчыклар кибете. *Сүзлек:* курчак туп эт песи бир	**1)Өйрәнгән сүзләрне уеннарда активлаштыру** **2)Фикер сәләтен үстерү** **Сюжетлы-рольле уен «Уенчыклар кибетендә».** **Уенчыклар турында үстерешле диалог. .** **Дәфтәрдә эш. 11 нче бирем «Найди и отмет**	Төрле зурлыктагы уен-чыклар. Уенчык Акбай, Мияу. Эш дәфтәре. Гади карандашлар.
1 Атна 1.3	Тема: Без осталар	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1)»Уенчыклар» темасына кагылышлы сүзләрне уеннарда кабатлау** **2)В.В.Воскобовичның «чудо-крестики» кулланып уенчыклар төзү күнекмәләрен бирү.**	Анимацион сюжет (36 тема), предметлы рәсемнәр, Уен наборы «чудо-крестики»

	Сүзлек: Песи,эт.курчак	**3)Балаларда бер-берсенә ярдәм итү теләге тәрбияләү**	
		«Уенчыклар төзибез».(«чудо-крестики кулланып) **Җырлы-хәрәкәтле уен «Карусель».** **Анимацион сюжет «Паркка сәяхәт».** *(Эчтәлеге буенча әңгәмә. Сюжетны сәх- нәләштерүгә әзерлек.)*	
Декабрь **II атна** **2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Яңа уенчыклар. *Сүзлек:* куян аю нинди?	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру** **2)Хәтер сәләтен үстерү** **3)Аралашу теләге булдыру**	Уенчыклар: Куян, аю,туплар,эт,песи.курчак тартма
		Дидактик уен «Серле тартма». **Яңа сүзләр өстендә эш.** **Дидактик уен «Нәрсә юк?»** **Дидактик уен «Мин нинди уенчык турында уйладым»**	

		Сүзле уен «Бу уенчык нинди?» **Сюжетлы-рольле уен «Уенчыклар кибете».**	
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	К.В. Закирова. «Әй уйныйбыз, уйныйбыз...» (45 б.).
		Сүзле уен «Кунаклар килгән. Әйдәгез сыйланабыз».	

		Үстерешле уен «Дусларны сыйла!»	
		Җырлы-биюле уен «Ак ипи» («Ак калач»). *(Ике телдә.)*	

Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Декабрь **II атна** **2.2** (режим вакыты)	**Тема:** Без уйный-быз. *Сүзлек:* кабатлау	**1)Уенчыклар темасына кагылышлы сүзләрне уеннарда кабатлау** **2)Хәтер сәләтен үстерү**	Уенчыклар: песи, эт, курчак, туп, машина, аю, куян. «Кибет» уены өчен атрибутлар. Серле тартма.
		Дидактик уен «Серле тартма». **Сүзле уен «Мә, туп».** **Уен «Бир — мә»..** **Дидактик уен «Тупны өлешләрдән җый». Сюжетлы-рольле уен «Уенчыклар кибете».**	
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Битлекләр, уенчыклар, .

		Сюжетлы-рольле уен «Кунаклар килгән. Әйдәгез сыйланабы. **Җырлы-биюле уен** **«Карусель»** **Өстәл уены «Нәрсә артык?»**	
Декабрь **III атна** **3.1** (режим вакыты)	**Тема:** Алиянең дуслары кунакка килгән. *Сүзлек:* кабатлау	**Бурычлар һәм эш төрләре** **1)Алдагы өйрәнгән сүзлекне активлаштыру** **2)Диалогик сөйләм үстерү** **3)балаларда дуслык хисләре тәрбияләү.**	Уенчыклар, уеннар. Курчак Алия.
		Дидактик уен «Бу **нәрсә?» Сүзле уен «Бу** **уенчык нинди?»** **Уенчыклар турында үстерешле** **диалог. Сүзле уен «Мә, аю».** **Өстәл уены «Сыйлыйбыз».**	
		Өстәмә материал	Уенчыклар, уеннар.
		Уен ситуациясе «Алиягә уенчыклар бүләк **итү». ИКТ-уен «Уенчыклар».** **Сюжетлы-рольле уен «Уенчыклар** **кибетендә».**	
Декабрь	**Тема:** Безнең	**Бурычлар һәм эш төрләре**	

III атна **3.2** (режим вакыты)	уен чыклар. *Сүзлек:* кабатлау	**1)Уенчыклар темасына кагылышлы сүзлекне кабатлау** **2)хәтер сәләтен үстерү** **3)татар телендә аралашу теләге тәрбияләү**	
		Дидактик уен «Безнең уенчыклар». **Дидактик уен «Нәрсә юк?»** **Сүзле уен «Бу уенчык нинди?»** **Сюҗетлы –ролле уен « уенчыклар кибетендә»**	
111 Атна 3.3	Тема: Уенчыклар качышлы уйный	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1)алда өйрәнелгән сүзлекне уеннарда активлаштыру** **2)В.В.Воскобовичның шәмәхә урманы белән таныштыру, уенчык рәсемнәрен эзләп табуда күнектерү.** **3)РИВ уеннары белән кызыксыну булдыру.**	Шәмәхә урман Уенчыклар рәсемнәре уенчыклар
	Сүзлек: Эт ,песи, Курчак,туп	**Уен ситуациясе «уенчыклар кунакка килгән»** **Уен ситуациясе «Уенчыклар качышлы уйный» (шәмәхә урманда).**	
		«Әкият илендә» тапшыруын язмада карау(уенчыклар)	

Үткәрү вакыты	Тема	Бурычлар Эш төрләре	Җиһазлау
Декабрь **IV атна** **4.1** (режим вакыты)	**Тема:** Бездә бәй-рәм. *Сүзлек:* кабатлау	**1)Сүзлекне уеннарда активлаштыру** **2)диалогик сөйләм телен үстерү**	
		Уен ситуациясе «Уенчык бүләк ит». **Сүзле уен «Мин башлыйм — син дәвам ит!»** **Өстәл уены «Бу кем? Бу нәрсә?»**	
		Өстәмә материал	Уенчыклар, уеннар. К.В. Закирова «На поляне детства» (24–25 с.).
		Уку А.Алиш «Глупый зайчонок». *(Эчтәлеге буенча әңгәмә.)* **Бәйрәмгә әзерлек.** *(Шигырьләр, җырлар өйрәнү.)*	
Декабрь **IV атна** **4.2** (режим вакыты)	**Тема:** Чыршы бәйрәме. *Сүзлек:* кабатлау	**1)Бәйрәнәрдә активлык күрсәтү теләге тәрбияләү** **2)татар теле өйрәнүгә теләк булдыру**	Уенчыклар, уеннар.
		Бәйрәм турында әңгәмә. **Өстәл уены «Уенчыклар бәйрәмгә килгән».**	
		Өстәмә материал	Уенчыклар, уеннар. К.В. Закирова «На поляне детства» (27 с.).
		Курчак театры «Чыршы бәйрәме». **Театральләштерелгән уен ситуациясе «Кыш бабай килгән безгә».** **Р.Валеева «Новый год».** *(Русча шигырь уку, эчтәлеге буенча әңгәмә.)*	

<table>
<tr>
<td rowspan="2">Гыйнвар
III атна
3.1
(режим вакыты)</td>
<td rowspan="2">Тема:
Уйныйбыз.

Сүзлек:
матур
аю
курчак
туп
зур
кечкенә
бир
куян</td>
<td>Бурычлар һәм эш төрләре:
1)Уенчыклар темасына кагылышлы сүзлекне кабатлау
2)Балаларның хәтерен ныгыту</td>
<td rowspan="2">Уенчыклар: песи, эт, курчак, туп, машина, аю, куян.
«Кибет» уены өчен атрибутлар.
Аудиоязма 47.</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>Дидактик уен
«Нәрсә юк?»
Сүзле уен «Бу уенчык нинди»
Сюжетлы-рольле уен «Уенчыклар кибете»

Җырлы-биюле уен «Карусель». Аудио (47 нче кисәк) «Слушай!» — «Тыңла!»

Темага кагылышлы уенчыклар уртага куела.</td>
<td></td>
</tr>
</table>

		Өстәмә материал	Р.К. Шаехова «Раз — словечко, два — сло-вечко...» (8 с.). Театр атрибутлары, предметлы рәсемнәр, уенчыклар.	
		Шәүлә театры «Мин курчак». *Аудио (46 нчы кисәк)* **Мультфильм карау А.Алиш «Куян кызы» — «Зайчонок».** *(Tatarcartoon.ru сайты.)* **Шигырь уку «Как девочка учила куклу говорить»** ***(курчак*** *сүзен ныгыту).*		

Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Гыйнвар **III атна 3.2** (режим вакыты)	**Тема:** Без уйнарга яратабыз.	**1)Уенчыкларның сыйфатын билгеләгән сүзләрне сайлап сөйләмдә кулланырга күнектерү** **2)хәтер сәләтен үстерү**	Төрле зурлыктагы уенчыклар: аю, песи, эт, курчак,

	Сүзлек: матур аю курчак туп зур кечкенә бир куян	**Сүзле уен «Уйлап әйт!»** **Дидактик уен «Дөрес әйт».** **Дидактик уен «Нәрсә зур, нәрсә кечкенә?»** **Җырлы-биюле уен «Карусель».** *Аудио (47 нче кисәк) «Слушай!» — «Тыңла!»* **Темага кагылышлы уенчыклар уртага куела, балалар җырны тыңлап әйләнәләр.**	туп, куян. Аудиоязма 47.

111 Атна 3.3	Тема: Чыршы бездә кунакта”	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1) алда өйрәнгән сүзләрне уеннарда кабатлау.** **2)РИВ эсбапларын кулланып рәсемнәр төзүдә күнектерү.** **3)Балаларда әдәплелек тәрбияләү**	К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина «Балачак — уйнап-көлеп үсәр чак» (106 б.). Шәмәхә урман ,миниларчиклар.,
		Уен ситуациясе «Кем килгән?” **Шәмәхә урманда уен “чыршы төзибез”** **(миниларчикларда шул уен кабатлана)** **Җырлау «Чыршыкай»** **Татар халык уены «Капкалы».**	
Гыйнвар **IV атна** **4.1**	**Тема:** Мияуга бүләк.	**1)Сорап алганда «бир әле»не әйтеп ягымлы сөйләшергә күнектерү** **2)аралашу теләге тәрбияләү**	Уенчыклар: курчак, аю, туп, куян, машина, зур

(режим вакыты)	*Сүзлек:* матур курчак туп зур кечкенә бир куян аю	**Аудиоязманы тыңлау һәм кабатлау.** *Аудио (48 нче кисәк)* **Уен ситуациясе «Мияуны чакыр».** **Үстерешле диалог «Мияуга уенчык бүләк ит!»**	аю, кечкенә туп, чиста машина. Аудиоязма 48. Уенчык рәсемнәре. Уенчык Мияу, Акбай.

		Өстәмә материал	К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина «Балачак — уйнап-көлеп үсәр чак» (88 б.).		
		Аз хәрәкәтле уен «Рәсемдә нәрсә сурәтләнгән?» *(Уенчык, ашамлык исемнәрен ныгыту.)* **Шигырь-табышмак уку:** Зверь пушистый, очень ловкий, Любит сладкую морковку, Ест капусты он кочан. Кто же это? Бу — ... *(куян).*			
Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**		

Гыйнвар **IV атна** **4.2** (режим вакыты)	**Тема:** Уенчыклар кибете. *Сүзлек:* хәлләр ни-чек?	**1)Балаларның сүзлеген баету** **2)хәтер сәләтен үстерү** **3)бер –берсенә карата дуслык хисләре тәрбияләү**	Уенчык Акбай, Мияу. «Кибет» сюжет-лы-рольле уены өчен атрибутлар. Төрле зурлыктагы уен- чыклар. Эш дәфтәре. Аудиоязма 49.		
		Сюжетлы-рольле уен «Уенчыклар кибете». (*Төрле зурлыктагы уенчыклар. Мияу сатучы ролендә. Аудио (49 нчы)*			

		Дәфтәрдә эш. 12 нче бирем «Подари Алсу игрушку».	
		Өстәмә материал	Анимацион сюжет (42 тема). К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина лачак — уйнап-көлеп үсәр чак» 333 б.).
		Анимацион сюжет карау «Уенчыклар үпкәләгән». **Аз хәрәкәтле уен «Нәрсә яшерелде?»** *(Уенчык исемнәрен ныгыту.)* **Хәрәкәтле уен «Төлке һәм куяннар».**	
Февраль I **атна 1.1** (режим вакыты)	**Тема:** Бүләкләр. *Сүзлек:* уйна	**1)Балаларның сүзлеген баету** **2)уенчыклар темасына кагылышлы сүзләрне кабатлау**	Уенчыклар: курчак, аю, туп, куян, машина, зу аю, кечкенә туп, чиста машина. Аудиоязма 48. Уенчык рәсемнәре. Уенчык Мияу, Акбай.
		Дидактик уен «Исемен дөрес әйт — уйна» **Уен ситуациясе «Иптәшеңә уенчык бир!»** **Сүзле уен: «Иптәшеңне уйнарга чакыр».** .	

		Өстәмә материал	Анимацион сюж (42 тема). К.В. Закирова «Бала- чак алань (334 б.). К.В. Закирова «На по ляне детства» (3 б.).
		Анимацион сюжет карау «Уенчыклар үпкәләгән» *(эчтәлеге буенча әңгәмә).* **Хәрәкәтле уен «Кечкенә туплар».** **Уку Р.Батулла «Подарок» экияте.**	

Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Феврал **ь I атна** **1.2** (режим вакыты)	**Тема:** Әйдә уйныйк. *Сүзлек:* уйна	**1)Уеннарда «уйна» сүзен активлаштыру** **2)аралашу теләге тәрбияләү**	Төрле зурлыктагы уен- чыклар. К.В. Закирова «Бала- чак аланы» (334 б.)	
		Уен ситуациясе «Иптәшеңә уенчык бир!» **Сүзле уен «Әйдә бергә уйныйк»** **Хәрәкәтле уен «Кечкенә туплар».**		
		Өстәмә материал	Анимацион сюжет (42 тема). К.В. Закирова «Бала- чак аланы» (343 б.).	
		Анимацион сюжетны сәхнәләштерү «Уенчыклар үпкәләгән». **Хәрәкәтләр белән шигырь уку «Матур тубым»** *(балалар хәрәкәтләрне кабат- лыйлар).*		

Февраль **II атна** **2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Уйна. *Сүзлек:* бир	**1)Сорап алганда “бир” “бир әле”сүләрне кулланырга күнектерү** **2)Балаларның аң сәләтен үстерү** **Уен ситуациясе «Сорап ал һәм уйна».** **Дидактик уен «Мин кушканны үтә, әйт».** **Балалар уенчыклары белән тәрбияче кушканны үтиләр, кабатлыйлар.** **Анимацион сюжет карау «Күңелле уеннар”**	Төрле зурлыктагы уенчыклар. Уенчык Акбай, Мияу. Анимацион сюжет (45нче тема)	
1 Атна 3.3	Тема: «Без кул осталары»	**Бурычлар ёщм эш тцрлщре:** **1)Алда өйрәнгән боерык фигыльләрне кабатлау.** **2)РИВ ың төсле бауларын кулланып пиктограммалар төзү (аша, эч, уйна)** **3)тырышлык тәрбияләү.**	. К.В. Закирова «Бала- чак аланы» (346 б.).	

	Сүзлек: Аша,эч, уйна	**«Командир» уены (уенчыклар биремнәр үти)** **Миниларчикта пиктограммалар төзү** **Җырлы-биюле уен «карусель”** **Анимацион сюжет карау «Күңелле уеннар»** *(эчтәлеге буенча әңгәмә).* **Шигырьтабышмак** **уку:** Не обижен, а надут, Его по полю ведут, Скачет он и там, и тут. Ну, конечно, — это ... *(туп).*		
Февраль **II атна** **2.2**	**Тема:** Күңелле уеннар.	**1)Алда өйрәнгән сүзләрне уеннар барышында активлаштыру** **2)татар теленә кызыксыну тәрбияләү**	Төрле зурлыктагы уен- чыклар.	

(режим вакыты)	*Сүзлек:* курчак туп	**Сүзле уен «Әйдә бергә уйныйк»** *(балалар парлашып уйныйлар).* *Аудиоязма тыңлау. Аудио (51 нче кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»* **Җыр** **«Уенчыклар».**	Аудиоязма 51.	
		Өстәмә материал	Анимацион сюжет (45 тема). К.В. Закирова «Бала- чак аланы» (332 б.).	
		Өстәл театры «Күңелле уеннар» **Шигырь-табышмак уку:** Круглый, словно колобок, Он, как зайка, прыг да скок. Это мой весёлый друг. Ну, конечно, — это … *(туп).*		
Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Февраль III атна	**Тема:** Уенчыклар	**1)Яңа сүзләр кертеп сүзлекне баету** **2)Хәтер сәләтен үстерү**	Рәсемнәр: чиста һәм пычрак	

3.1 (режим вакыты)	юабыз. *Сүзлек:* пычрак чиста ю	**Тәрбияче балаларга бер үк уенчык рәсеменең пычрак һәм чиста вариант-ларын күрсәтә:** **Дидактик уен «Уенчык нинди»** **Дидактик уен «Дөрес әйт».** **Дидактик уен «Уенчыклар юабыз».**	уенчыклар сурәтләнгән. Чиста һәм пычрак уенчыклар. Савыт белән су. Эш дәфтәре.	
		Өстәмә материал	Анимацион сюжет (45 тема)	
		Сәхнәләштерү «күңелле уеннар”		
Февраль **III атна** **3.2** (режим вакыты)	**Тема:** Ю. *Сүзлек:* ю	**1)Боерык фигыле “ю” кулланып эш оештыру** **2)Балаларда эшсөючәнлек тәрбияләү**	Пычрак һәм чиста вариантлары бирелгән рәсемнәр. Уенчы	
		Дидактик уен «Әйе, юк». **Уен ситуациясе «Иптәшеңә уенчык юарга тәкъдим ит».** *Аудио (52 нче кисәк)*		

				клар. Эш дәфтәре. Каранд ашлар. Аудиоязма 52–53.
		Попросите друг друга помыть игрушку. **Сүзле күнегү «Ю».** *Аудио (53 нче).*		
III Атна 3,3	Тема: Пычрак һәм чиста уенчыклар	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1)Алда өйрәнгән сүзләрне уеннарда активлаштыру.** **2)РИВ ның игровизоры ярдәмендә чиста һәм пычрак уенчыклар сүрәтләүдә күнектерү.** **3)Балаларда сөйләм культурасы тәрбияләү**	Анимацион сюжет (48 тема)., уенчыклар.	

	Сүзлек: Пычрак,ю, Чиста, матур	**Сәхнәләштерелгән уен «Уенчыклар яңгыр астында калган»**	
		Игровизорда үрнәк буенча уенчыклар ясау, (пычрату һәм “Юу”. **Анимацион сюжет карау «Акбай, Мияу мажаралары»** *(эчтәлеге буенча әңгәмә).*	
Февраль IV атна 4.1 (режим вакыты)	**Тема:** Дуслар кунакка килгән. Уйнарга чакыр. Сүзлек: Туп, эт. Песи, Чиста, ю	**1)Боерык фигыльләр кулланып балаларны мөстәкыйл уен алып баруда күнектерү** **2)дуслык хисләре тәрбияләү**	Уенчыклар. Аудиоязма 47.
		Сүзле уен «Уенчыкны макта!» **Дидактик уен «Мин кушканны үтә, әйт».** **Җырлы-биюле уен «Карусель».**	
		Өстәмә материал	К.В. Закирова «Балачак аланы» (104 б.).
		Уку А.Валеева «Домашние животные, звери и птиц **Р.Валеева «Кыңгырау чәчәк»** *(дуслык турында әңгәмә).*	

Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Февраль IV атна 4.2 (режим вакыты)	**Тема:** Оляның уенчыклары пычранган. Оляга ярдәм ит. *Сүзлек:* песи	**1)Уенчыкларның сыйфатын билгеләгән сүзләрне уеннарда куллануда күнектерү** **2)Хәтер сәләтен үстерү** **Дидактик уен «Серле тартма». Дидактик уен «Нәрсә юк?».** **Сүзле уен «Мин нинди уенчык турында әйттем?»** *(Чиста — пычрак.)* **Хәрәкәтле уен «Үзеңә иптәш сайла».** **Өстәмә материал** **Уку Б.Рәхмәт «Су»** *(на русском и татарском языках).* **Сәхнәләштерелгән театр «Дуслар белән уйныйбыз». Уку «Лечу матрёшку»** ***(песи** сүзен ныгыту).*	«Серле тартма». Уенчыклар. К.В. Закирова. «Әй уйныйбыз, уйный- быз...» (44 б.). Р.К. Шаехова «Раз — словечко, два — сло- вечко...» (32 с.). Ф.Юсупов. «Балалар бакчасы» хрестомати- ясе (62 б.).
Март I	**Тема:** Саннар.	**1)Бишкә кадәр булган саннар белән таныштыру** **2)Хәтер сәләтен үстерү**	Уенчык Акбай, Мияу. Тылсымлы тартма.

атна **1.1** (режим вакыты)	*Сүзлек:* бер ике өч дүрт биш ничә?	**Дидактик уен «Тылсымлы тартма»..** **Дидактик уен «Барысы нич** **Хәрәкәтле уен «Мин кушканны үтә!»**	Уенчыклар.
		Өстәмә материал	Р.К. Шаехова «Раз — словечко, два — сло- вечко…» (64 б.). «Иң матур сүз» хре- стоматиясе (100 б.). Анимацион сюжет (54 тема). Театр атрибутлары, предметлы рәсемнәр, уенчыклар.
		Бармак театры «Әйдә бергә саныйбыз!» **Уку Ә.Бикчәнтәева «Минем әнием»** *(русчага тәрҗемә итеп).* «Иң матур сүз» хрестоматиясе (224 б.). **Анимацион сюжет карау «Уйный-уйный саныйбыз»** *(эчтәлеге буенча әң- гәмә).*	

Март **I** **атна** **1.2** (режим вакыты)	**Тема:** Саннар. *Сүзлек:* бер ике өч дүрт биш ничә?	**1)Саннарны билгеләгән сүзләрне уеннарда активлаштыру** **2)диалогик сөйләм үстерү** **3)татар теленә кызыксыну булдыру** **Бармак уены «Гаилә».** **Дидактик уен «Гаилә әгъзаларын санау».** **Дидактик уен «Кем юк? Ничә?»** **Дидактик уен «Дөрес итеп сана».** **Дәфтәрдә эш. 14 нче бирем «Сосчитай, сколько яблок».**	Бармак театры атри-бутлары. Уенчыклар. Эш дәфтәре.
1 Атна 3.1	Тема: Без санарга яратабыз	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1) Саннарны кабатлау** **2) РИВ нын шнур-малыш ярдәмендә «берле» санын төзү күнекмәсе бирү** **3)балаларның РИВ белән кызыксынуын арттыру.**	

	Сүзлек: Бер,ике,өч, Дүрт,биш	**Хәрәкәтле уен «Ничә малай (кыз)? Кем юк?** **Шнур-малыш белән уен** **«бер»ле санын төзе.** **Дидактик уен «Ничә алма?».**	
Март **II** **атна** **2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Уйныйбыз да, саный- быз да. *Сүзлек:* бер ике өч дүрт биш ничә?	**1) «Ничә» сүзен аңлап җавап бирергә күнектерү** **2)хәтер сәләтен үстерү** **Дидактик уен «Дөрес итеп сана».** **Дидактик уен «Гаилә әгъзаларын сана. Кем юк?»**	Уенчыклар. Рәсемнәр: әти, әни, әби, бабай, кыз, ма- лай. Аудиоязма 54–56.

		Хәрәкәтле уен «Туп». *Аудио (54 нче кисәк)* **«Җырлап әйт!»** *Аудио (55 нче кисәк) «Слушай!», «Тыңла!»* **Җыр.** *(Аудио 56) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»*	
		Өстәмә материал	К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина «Балачак — уйнап-көлеп үсәр чак» (100 б.).
		Рус халык әкиятен сәхнәләштерү «Курочка ряба» — «Чуар тавык». **Санамыш ятлау. Бер, ике, өч, синә көч, син моннан күч.**	
Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Март II	**Тема:** Уенчыклар.	**1)Уенчыкларны бишкә кадәр санауда күнектерү** **2)диалогик сөйләм үстерү**	Уенчык Мияу. Серле

атна **2.2** (режим вакыты)	*Сүзлек:* бер ике өч дүрт биш зур кечкенә матур чиста ничә?	**Мияу, тартмага салып, уенчыклар алып керә, балалар белән таныша.** **Дидактик уен «Дөрес әйт».** **Дидактик уен «Нәрсә юк?»** .	тартма. Уенчыклар. Аудиоязма 57.

		Дидактик уен «Уйлап әйт, ничә уенчык?» «Җырлап әйт!» *Бирелгән уенчыклар турында «матур, «зур», «чиста», «әйбәт», «кечкенә» сүзләрен кертеп җырлау. Аудио (57 нче кисәк)*		
		Өстәмә материал	уенчыклар.	
		Аз хәрәкәтле уен «Мин сан әйтәм, син шул күләмдә предметны тап.		
Март III атна 3.1 (режим	**Тема:** Ничә уен- чык? *Сүзлек:* бер ике	**1)Саннарны билгеләгән сүзләрне җырларда активлаштыру** **2)хәтер сәләтен үстерү** **3)сөйләм культурасы булдыру**	Уенчык Акбай, Мияу. «Кибет» сюжетлы- рольле уены	

вакыты)	өч дүрт биш ничә?	**«Җырлап әйт!»** *Аудио (58 нче кисәк) «Слушай!», «Тыңла!»* **Җыр.** *Аудио (59 нчы кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»* **Дидактик уен «Ничә уенчык? Сана».** Сюҗетлы уен «Уенчыклар кибете»	өчен атрибутлар. Бердән бишкә кадәр күләмдә төрле уенчыклар. Аудиоязма 58–60.		

Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**1)Бишкә кадәр санауда ,билгеле күләмдә уенчыклар китерүдә күнектерү** **2)хәтер сәләтен үстерү**	**Җиһазлау**		
Март **III** **атна** **3.2** (режим вакыты)	**Тема:** Уйный-уйный саныйбыз. *Сүзлек:* бер ике өч дүрт биш ничә?	**Режим вакытында уен эшчәнлеге**			
		«Җырлап әйт!» *Аудио (57 нче кисәк)* **Сүзле-хәрәкәтле уен «Куяннар».** **Анимацион сюжет «Уйный-уйный саныйбыз».** **Сюжетны сәхнәләштерү.**			

111 Атна 3.3	Тема: Тиздән Биш тула безгә Сүзлек: Бер.ике,өч.дүрт, Биш,сана	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1)Саннарның атамаларын кабатлау.** **2) РИВ ның шнур-малыш кулланып «Бишле» санын төзү күнекмәләрен бирү.** **3)тырышлык ,үҗәтлек тәрбияләү.** **Шнур-малышта «биш»ле санын төзү үрнәге күрсәтү.** **«Бишле» төзибез уены** **Хәрәкәтле уен «Уенчыкларны җый».** *(Балаларга таралган уенчыкларны тәр- бияче әйткән сан буенча җыярга.)* **Коврографта «алма җыябыз»уены**	Шнур-малыш бала саны буенча, Коврограф ларчик Уенчыклар Алма рәсемнәре
Март **IV** **атна** **4.1**	**Тема:** Бергәләп уйныйбыз.	**1)"Гаилә" темасына кагылышлы сүзләрне кабатлау** **2)ягымлы сүзләрне урынлы куллана беләдә күнектерү**	Бармак уенына атри- бутлар. Күрсәтмә рәсемнәр: бабай, әби, әти, әни,

(режим вакыты)	*Сүзлек:* бабай әби әти әни кыз малай уенчыклар	**Дидактик уен «Бармак уены».** *Уң кул бармакларын күрсәтеп: Аудио (61 нче кисәк)* **Дидактик уен «Исәнме, сау бул».** **Дәфтәрдә эш. 15 нче бирем «Найди пару».**	кыз, малай. Уенчыклар. Эш дәфтәре. Карандашлар. Аудиоязма 61.
		Өстәмә материал	К.В. Закирова «Бала-чак аланы» (94 б.). «На поляне детства» (34 с.).
		Ата-аналар өчен әкият сәхнәләштерү «Курочка ряба» — «Чуар тавык».	

Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Март IV атна 4.2	**Тема:** Бергәләп	**1)”Уенчыклар “, “Гаилә” “Ашамлыклар” темалары лексикасын уеннарда кабатлау**	Уенчык Акбай, Мияу. Ашамлык

(режим вакыты)	уйныйбыз. *Сүзлек:* бабай әби эти әни кыз малай уенчыклар	**2)диалогик сөйләм үстерү**	муляжлары. Аудиоязма 62.
		Уен ситуациясе «Кунак чакыру». *Аудио (62 нче кисәк)* **Хәрәкәтле уен «Сыерчыклар кайтты».**	
		Өстәмә материал	
		Хәрәкәтле уен «Үз парыңны тап».	
Апрель I **атна 1.1** (режим вакыты)	**Тема:** Кунак чакы- рабыз. *Сүзлек:*	**1Кунакны каршы алып сыйлау күнекмәләре бирү** **«Мә ,…аша ,эч,утыр»сүзләрен урынлы куллану**	Уенчык Акбай, Мияу. Ашамлык муляжлары. Эш дәфтәре.

	бабай әби эти әни кыз малай	**2)кунакчыллык тәрбияләү** **Уен ситуациясе** **«Кунак чакыру».** **Дәфтәрдә эш. 16 нчы** **бирем «Угости».** **Хәрәкәтле уен «Кем кайда качкан? Әйт һәм сана».**	Аудиоязма 62. К.В. Закирова «На поляне детства» (41 с.). Өстәл, бияләй театры атрибутлары.
	уенчыклар ашамлыклар	**Өстәмә материал** **Уку Б.Рәхмәт «Петушок»** *(рольләргә бүлеп уку).*	
Апрель I **атна 1.2** (режим вакыты)	**Тема:** Күңелле ял итәбез. Сүзлек: бабай әби эти әни кыз малай Уенчыкла	**1)Балаларның сүз байлыгын активлаштыру** **2)хәтер сәләтен үстерү** **Дидактик уен** **«Бармак уены».** **Уен ситуациясе** **«Кунак** **чакыру».** **Анимацион сюжет «Күңелле ял итәбез».** **Хәрәкәтле уен «Полетели, полетели...»** *(сүзлек байлыгын активлаштыру).*	Уенчык Акбай, Мияу. Ашамлык муляжлары. Аудиоязма 62. Анимацион сюжет (57 тема).

1 Атна 1.3	Тема: Ашамлыклар кибете Сүзлек: Ипи,алма, Груша, Сөт,чәй	**Бурычлар** **1)»Ашамлыклар» темасына кагылышлы сүзләрне кабатлау.** **2)РИВның төрле төстәге бауларын кулланып алма.груша төзүдә күнектерү.** **3)Балаларда РИВ уеннарына кызыксыну булдыру.**	Миниларчиклар, Төсле баулар, Ашамлыклар төшерелгән рәсемнәр
Апрель II **атна 2.1** (режим вакыты)	**Тема:** Без татарча сөйләшәбез.	**1)Проект темаларына кагылышлы сүзләрне дидактик уеннарда активлаштыру** **2)диалогик сөйләм үстерү** **3)татар телендә аралашу теләге тәрбияләү.**	Курчак театры: песи белән эт. Күрсәтмә рәсемнәр: бабай, әби, әти, әни,

	Сүзлек: бабай әби әти әни кыз малай аю куян санау	**Уен ситуациясе «Акбай белән Мияу кунакка килә».** **Дидактик уен «Уенчык сорап ал».** **Дидактик уен «Бел, әйт, сана».**	кыз, малай. Уенчыклар. Уенчык Акбай, Мияу.
		Өстәмә материал	Уенчыклар, театр атрибутлары.

		Хәрәкәтле уен «Җитез бул».	
Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**
Апрель II **атна 2.2** (режим вакыты)	**Тема:** Без татарча сөйләшәбез. *Сүзлек:* бабай әби әти әни кыз малай аю куян санау	**1)Уеннарда балаларның сүзлеген активлаштыру** **2)хәтер сәләтен үстерү** **3)Татар телендә сөйләшү теләге булдыру**	
		Дидактик уеннар «Парын тап», «Әйт, сана, күрсәт». Өстәл уеннары «Уенчык нинди? Ничә?», «Тап, күрсәт», «Дөрес сана». Хәрәкәтле уеннар «Полетели, полетели...» *(сүзлек байлыгын активлаштыру).*	
		Өстәмә материал	Күрсәтмә рәсемнәр: бабай, әби, әти, әни,

		Уку «На рыбалку» ***(куян** сүзен кабатлау).*	кыз, малай. Уенчыклар. Р.К. Шаехова «Раз — словечко, два — словечко...» (35 с.).

Апрель **III атна** **3.1** (режим вакыты)	**Тема:** Бу өйдә кем яши? *Сүзлек:* бабай әби әти әни кыз малай санау	**1)Алда өйрәнелгән сүзләрне уенда активлаштыру** **2)диалогик сөйләм үстерү**	Өй. Гаилә әгъзалары рәсемнәре (күрсәтмә рәсемнәр). Уенчык Акбай, Мияу. Эш дәфтәре. Аудиоязма 63.	
		Уен ситуациясе «Бу өйдә кем яши? Ул нинди?» **Сюжетлы-рольле уен «Акбай белән Мияу кунак чакыра».** **Аудиоязма тыңлау, кушылып җырлау.** *Аудио (6 нчы кисәк) «Слушай — пой!», «Тыңла — җырла!»*		
		Дәфтәрдә эш. 17 нче бирем «Найди, назови и обведи».		

		Өстәмә материал	К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина «Әй уйныйбыз, уйный-быз...» (108 б.). К.В. Закирова «На поляне детства» (204 с.).	
		Сәхнәләштерелгән күренеш «Бу өйдә кем яши?» **Әйлән-бәйлән уены «Кем тавышы, бел».** *(«Гаилә» темасын ныгыту.)* ***Хәрәкәтле уен «Кызлар-малайлар».*** *Шигырь-табышмак уку:* Кто на свете всех милее? Кто заботится о вас? Сварит вкусные пельмени, Ну, конечно же, … *(әни).* Кто научит, как быть смелым, Сильным, ловким и умелым? Даст машину завести? Ну, конечно же, ... *(әти).*		

Үткәрү вакыты	**Тема** **Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Апрель **III атна** **3.2** (режим вакыты)	**Тема:** Уенчыклар илендә. *Сүзлек:* уенчыклар	**1)Яңа сүз кертеп сөйләмне баету** **2)хәтер сәләтен үстерү**		
		Өстәл театры «Яраткан уенчыгыңны сорап ал». **Сәхнәләштерелгән күренеш «Иптәшеңне чакыр, пычрак уенчыгыңны ю». Дидактик уен «Өлешләрдән уенчыклар рәсемен җый».** **Хәрәкәтле уен «Уенчыкка барып җит».** *(Бала куелган уенчыкка кадәр адым-* *нарын санап бара, уенчыкның исемен атый.)*		
111 Атна 3.3	Тема: Шәмәхә урман герое Мишик Акбай белән таныша.	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1)Шәмәхә урманның экологик әкиятләре ярдәмендә ягымлы сүзләрне кабатлау.** **2)РИВ ның «Чудо-крестиклар» ярдәмендә әкият герое мишикка дуслар чакыру (аю,куян ясау)** **3)Дуслык хисләре тәрбияләү.**	Җиһазлау: Шәмәхә урман, Мишик,чудо-крестиклар	

	Сүзлек: Исәнме,хәлләр ничек?,сау бул	**Уен ситуациясе «Мишик Акбай белән очраша»** **Чудо-крестиклар белән уен «Мишикка дуслар чакырабыз».** **Хәрәкәтле уен «дустым бар»** .			
Апрель **IV атна** **4.1** (режим вакыты)	**Тема:** Ягымлы сүзләр. *Сүзлек:* исәнме — исәнмесез сау бул — сау булыгыз рәхмәт	**1)Ягымлы сүзләрне сөйләмдә актив кулланырга күнектерү** **2)кунакчыллык тәрбияләү**	Уенчык Акбай, Мияу. Ашамлык муляжлары. К.В. Закирова «Уй- ный- уйный үсәбез» (57 б.). К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина		
		Ситуатив күнегүләр «Куян аюга кунакка килә». **«Акбай Мияуны сыйлый».** *(Рәхмәт.)* **Хәрәкәтле уен «Төсле машиналар».** **ИКТ-уен «Гаилә әгъзаларын каршы алу».**			
		Өстәмә материал			

		Сәхнәләштерелгән күренеш «Кунакка барабыз». Санамыш ятлау. Бер, ике, өч, малайларда көч. Уку. Ш. Галиев «Яз».	«Ба- лачак — уйнап-көлеп үсәр чак» (91 б.). К.В. Закирова «Иң матур сүз» хрестома- тиясе (33 б.).		
Апрель IV атна 4.2 (режим вакыты)	**Тема:** Боерыкны аңлау. *Сүзлек:* кил утыр сикер ю аша эч уйна	**1)Боерык фигылләрне аңлап үти белүдә күнектерү 2)бер-берсенә боерык биреп уен алып баруда күнектерү**			
		Сүзле уеннар «Мин әйтәм, син эшлә», «Исемен әйтсәң бирәм». Дидактик уеннар «Серле янчык», «Әйе, юк». Аз хәрәкәтле уен «Мин кушканны үтә».			
		Өстәмә материал			

		Аз хәрәкәтле уен «Әйе — юк». *(Әйе-әйе — сикерәләр, юк-юк — йөгерәләр).* **Хәрәкәтле уен «Стоп!»**			

Үткәрү вакыты	**Тема Сүзлек**	**Бурычлар Эш төрләре**	**Җиһазлау**	
Май II атна 2.1	**Тема:** Без театр уйныйбыз.	**1)Җырлы биюле уеннарда сүзлекне активлаштыру** **2)балаларның аң сәләтен үстерү**	Персонажлар: барлык гаилә әгъзалары, эт, песи, куян, аю.	

(режим вакыты)	*Сүзлек:* бабай әби әти әни малай кыз өй	**Театральләштерелгән уен «Минем өем».** **Аудиоязма тыңлау, кушылып җырлау.** *Аудио (63 нче кисәк) «Слушай, пой!» — «Тыңла, җырла!»* **Татар халык көенә күмәк бию.** *Аудио (64 нче кисәк)*	Күренеш: бик матур өй макеты, агачлар, эскәмия, капка. Татар халык көе. Аудиоязма 63–64.	
		Өстәмә материал	К.В. Закирова «Уй- ный-уйный үсәбез» (58 б.). Анимацион сюжет (48 тема).	
		Анимацион сюжет карау «Акбай белән Мияу маҗаралары»		
Май II атна	**Тема:** Кызыклы	**1)Яңа сүзләр кертеп сүзлекне баету** **2)хәтер сәләтен үстерү**	Өй макеты, гаилә әгъзалары рәсемнәре,	

2.2 (режим вакыты)	уеннар. *Сүзлек:* яз яңгыр	**3)дуслык хисләре тәрбияләү**	уенчыклар. К.В. Закирова «Балачак — уйнап-көлеп үсәр чак» (42, 112 б.).	
		Түгәрәк уен «Карусель». **Җыр «Уенчыклар».** *Аудио (5 нче кисәк)* **Татар халык уены «Яз, балалар, яңгыр». Татар халык биюе «Әпипә».**		
		Өстәмә материал		
		Мультфильм карау «Төлке белән Каз» *(эчтәлеге буенча әңгәмә)*		
Май III атна **3.2** (режим вакыты)	**Тема:** Минем дуслар. *Сүзлек:* бүре тавыш	**1)Яңа сүзләр кертеп сөйләм телен баету** **2)активлык тәрбияләү**	К.В. Закирова «Балачак — уйнап-көлеп үсәр чак» (42 б.).	
		Дидактик уеннар «Исәнме, сау бул!», «Дөрес әйт», «Уйлап әйт: ничә уенчык , нинди?» **Әйлән-бәйлән уены «Кем тавышы, бел».** **Сюжетлы-рольле уен «Акбай белән Мияу кунак чакыра». Татар халык уены «Соры бүре».**		
III Атна 3.3	Тема: Без театр куябыз	**Бурычлар һәм эш төрләре:** **1)Ягымлы сүзләрне кабатлау** **2)Шәмәхә урман әкиятен сәхнәләштереп**	Анимацион сюжет (45 тема). К.В. Закирова «На по-	

		күрсәтүдә күнекмә бирү **3)РИВ ның экологик әкиятләре белән кызыксынуны арттыру.**	ляне детства» (43 с.).	
		Сәхнәләштерү «шәмәхә урман маҗаралары» **(икенче кечкенәләр төркеме балаларына күрсәтү)**		
Май IV атна 4.1 (режим вакыты)	**Тема:** Бездә Сабантуй. *Сүзлек:* Сабантуй яз яңгыр	**1)Сабан туена әзерлек** **2)Яңа сүзләр кертеп сөйләмне баету** **3)милли бәйрәмнәребез белән кызыксыну уяту.**		
		Сүзле уен «Бүләкләр җыябыз». *(Нәрсә? Нинди? Ничә?)* **Татар халык уены «Яз, балалар, яңгыр». Мультфильм карау «Сабантуй».**		
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)	Уенчыклар, ашамлык муляжлары. К.В. Закирова. «Уй- ный-уйный үсәбез» (66 б.). К.В.Закирова «На поляне детства» (237 с.).	
		Уку Э.Блинова «Сабантуй». **«Сабантуй» җырын тыңлау.**		
Май IV	**Тема:**	**1)Яңа сүзләр белән таныштыру**	Уенчыклар, ашамлык-	

атна **4.2** (режим вакыты)	Хуш киләсең, Сабантуй! *Сүзлек:* ат чабышы чиләк чүлмәк	**2)Милли бәйрәмнәргә кызыксыну уяту**	лар муляжлары. Сабантуй атрибутлары.	
		Сюжетлы-рольле уен «Кунакларны каршы алабыз». **Хәрәкәтле уеннар «Ат чабышы», «Капчык киеп йөгерү», «Чүлмәк вату»,** **«Чиләк белән су ташу»...**		
		Өстәмә материал (Театр уйныйбыз. Матур әдәбият әсәрләре уку)		
		Уку Ш.Галиев «Батыр Сабантуй», Р. Курбан «Сабантуй». Хрестоматия «На поляне детства», 237, 238 с. *(рус теленә тәрҗемә ителгән шигырьләр).* **«Сабантуй» көенә күмәк бию.**		
4 атна 4.3	Тема: “Күңелле уеннар” Сүзлек: Ат чабышы ,чиләк, чүлмәк	**1) Сабан туена кагылышлы сүзләрне уеннарда активлаштыру.** **2) Балаларның хәтерен ныгыту.** **3) сөйләм теле үстерү.** **Хәрәкәтле уеннар “Ат чабышы”** **“чиләк белән су ташу”** **“Кашык тотып йөгерү”** **“чүлмәк вату”**	Чиләкләр, Кашыклар,уенчык күкәйләр	

2.4.Бакчада тәрбияләнүче балаларның әти-әниләре белән үзара тәэсир итешү

№	Эш төрләре	Вакыты	Җаваплы кеше	Үтәлү турында билге
1.	Утренникларга хәзерләнүдә ярдәм күрсәтү, ТР яшәүче халыкларның һәм татар халкының мәдәнияте, гореф-гадәтләре белән таныштыручы бәйрәмнәрне һәм күңел ачу чараларын оештыру һәм үткәрү.	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче, тәрбиячеләр.	
2.	Группа почмакларындагы «Татарча сөйләшәбез” стендларындагы мәгълүматны вакытында алыштырып тору		Татар теленә өйрәтүче тәрбияче	
3.	Әти-әниләр җыелышы. Тема: “МБУдә 2025–2026нчы уку елына эшне оештыру”. Чыгыш: «Без бакчабызда балаларны ничек татар теленә өйрәтәбез. 2025-2026 уку елына бурычлар».	Сентябрь	Мөдир, өлкән тәрбияче, татар теленә өйрәтүче тәрбияче	
4.	Әти-әниләр белән эш дәфтәрләре алу һәм алар буенча эшне оештыру.	Сентябрь	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче, тәрбиячеләр.	
5.	Балаларны татар теленә, туган телгә өйрәтү буенча әти-әниләр белән индивидуаль консультацияләр, әңгәмәләр.	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче	
6.	Бакчага яңа гына килгән татар балаларының һәм уртанчылар төркеменә күчкән рус балаларының әти-әниләрен анкеталаштыру.	Октябрь	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче	
7.	Кечкенәләр төркеме балаларының әти-	Ел	Татар теленә	

	әниләре белән индивидуаль әңгәмәләр: «Үсеп килүче буында туган телгә – татар теленә мәхәббәт тәрбияләү».	дәвамында	өйрәтүче тәрбияче	
8.	Балалар бакчасында конкурс эшчәнлеген оештыру, әти-әниләрне ике дәүләт телен өйрәнүдә активлаштыру (рәсем конкурслары, мультфильмнар, шигырьләр, әкиятләр буенча кул эшләре конкурсы, шигырь сөйләүчеләр бәйгесе).	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче, өлкән тәрбияче, тәрбиячеләр.	

2.5.Балалар белән үзара тәэсир итешү

№	Эш төрләре	Үткәрү вакыты	Җаваплы кеше
1.	Программа материалларын үзләштерү дәрәҗәсенең мониторингы	Апрель	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
2.	Сәләтле балаларны төрле бәйгеләрдә, бәйрәмнәрдә катнаштыру	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
6.	Татар халкының, Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның милли йолалары, гореф гадәтләре белән танышу, бәйрәмнәр, кичәләр. Төрле чаралар оештыру	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
7.	“Созвездие-йолдызлык” барлык шәһәр ярышларында һәм бәйгеләрендә катнашу	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
8.	Балаларны Г.Тукай әсәрләре белән таныштыруның системалы эшен дәвам итү (мультфильмнар карау, балаларның рәсемнәре...)	Сентябрь - май. Г.Тукайның юбилеена	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче

9.	Татар язучылары һәм Татарстан Республикасында яшәүче башка халыкларның әсәрләре һәм караган мультфильмнар буенча балалар белән күмәк эш әзерләү.	“Идел буе көненә”	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
10.	Укыту эшчәнлеге дәверендә гаилә клубы төркемнәрендә, гаиләдә балалар белән региональ компонентларны күз алдында тотып укыту- тәрбия процессын оештыру.	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче, тәрбиячеләр
	Балалар һәм эти-әниләр белән күмәк экскурсияләр (театр, музей, мәктәп һ.б)	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче, тәрбиячеләр
	Ачык ишекләр көне	Май	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче

2.6.Педагоглар белән үзара тәэсир итешү.

№	Эшчәнлек төре	Үткәрү вакыты	Җаваплы кеше
1.	Тәрбиячеләр белән татар теле кабинетында дәүләт телләренә өйрәтү буенча консультацияләр, әңгәмәләр үткәрү.	Сентябрь - май	Татар теле тәрбиячесе
2.	“Татарстан Республикасында дәүләт телләре һәм башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законын өйрәнү,тәрбиячеләр белән “Туган җирем Татарстан” почмагына куелган таләпләр белән танышу	Сентябрь	Татар теле тәрбиячесе
3.	4-5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәткәндә яңа белем бирү технологияләре, мультимедия ресурслары куллану. Уртанчылар төркеме тәрбиячеләре өчен консультация әзерләү.	Ел дәвамында. Консультация сентябрь аенда	Татар теле тәрбиячесе

4.	Төркемнәрдә предметлы-үстерүле тирәлекне баету буенча тәрбиячеләр белән конкурслар үткәрү	Ноябрь	Татар теле тәрбиячесе
5.	УМКны бөтен юнәлешләрдә дә реализацияләү һәм куллану буенча мастер-класслар үткәрү	Сентябрь - май.	Татар теле тәрбиячесе
6.	Мультимедия ресурсларын кулланып УМК буенча ачык мероприятияләр үткәрү	Сентябрь - май.	Татар теле тәрбиячесе
8.	Педсовет - “2025-2026 елда балалар бакчасының эшчәнлеген оештыру”	Август	Администрация, специалистлар, тәрбиячеләр.
9.	Педсовет - “Еллык нәтиҗәләр. Проблемалар. Перспективалар.”	Май	Администрация, специалистлар, тәрбиячеләр.
10.	Уртанчы, зурлар, мәктәпкә хәзерлек төркемнәре тәрбиячеләре өчен консультацияләр - “Балаларны телләргә өйрәтүнең эффектив форма һәм методлары” - “4-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча “Татарча сөйләшәбез”УМКын куллану” - “Яңа килгән татар балаларның әти-әниләре белән үткәрелгән анкета нәтиҗәләре” Яңа эшли башлаган тәрбиячеләр өчен консультацияләр: -“Балаларны татар теленә өйрәткәндә тәрбияче һәм ата-аналарның бердәм эшчәнлеге ”.	Декабрь Сентябрь - май. Сентябрь - май. Октябрь	Татар теле тәрбиячесе

III. Оештыру бүлеге

3.1. Баланың үсешен тәэмин итүче психологик һәм педагогик шартлар.

Программа баланың яшь үзенчәлекләрен, индивидуаль мөмкинлекләрен һәм кызыксынуын исәпкә алып түбәндәге шартларны билгели.

1.Олыларның бала теләген исәпкә алып шәхес буларак формалашуына йогынтысы,ягъни бала эшчәнлек төрен һәм чараларны үзе сайлый;Үз тәҗрибәсенә таянып яңа белем күнекмәләр кабул итергә мөмкинлек тудыру.

2.Баланың чагыштырма күрсәткечләренә таянып педагогик бәя бирү,ягъни баланың моңа кадәр һәм хәзерге уңышларын чагыштыру аша үз бәясен үстерү.

3.Баланың үсешендә уенның төп фактор булып торуы.

4.Баланың физик,социаль-коммуникатив, танып белү,сөйләм телен,эстетик зәвыгын үстерүче,һәм индивидуальлеген саклап калучы белем бирү өлкәсе булдыру.

5.Репродуктив һәм продуктив эшчәнлекнең тәңгәл килүе,ягъни иҗади эшчәнлек, мөстәкыйль һәм бердәм эшчәнлек.

6.Мәктәпкәчә яшьтәге баланың һәрьяклы үсешен булдыруда гаиләнең роле.

7.Тәрбияченең һөнәри үсеше. Яңа техник чараларны киң кулланып, даими рәвештә интернет челтәрендә баетылып торучы мәгълүмат белән хәбәрдар булуы.

3.2. Татар теле кабинетында предметлы-үстерүче тирәлекне оештыру үзенчәлекләре

Татар телендә дөрес сөйләшергә өйрәтү өчен, балаларны кызыксындыра алырлык аралашу даирәсе булдыру, сюжетлы уеннар оештыру, гомүмән, баланың актив сөйләмен үстерү зарур. Тәрбиячегә татар телен өйрәнүче мәктәпкәчә яшьтәге балаларның телне ясалма тудырылган тел мохитендә үзләштерүләрен онытмаска кирәк. Татар телен өйрәтү шөгыльләре өчен балалар бакчасында махсус бүлмә бар. Бу бүлмәдә РФ һәм ТР дәүләт символлары, туган шәһәр, башкаладагы истәлекле урыннарның фотографияләре, татар, рус, чуваш һ.б. халыкларның декоратив-гамәли сәнгать үрнәкләре сүрәтләнгән альбомнар, үстерешле уеннар, татар халык әкиятләренең геройлары, уенчыклар: куян, аю, песи, эт, төрле төстәге һәм төрле зурлыктагы туплар, төрле төстәге күлмәкләрдән курчаклар, Идел буе халыкларының милли киемнәреннән курчаклар, дидактик һәм таратма материаллар,кирәкле мәгълүматларны истә калдырырга ярдәм итә торган схемалар, балалар өчен матур әдәбият, методик кулланмалар, яшелчә һәм җиләк-җимеш муляжлары һ.б. бар. Татар теле

бүлмәсендәге уенчыклар зур, ялтыравыклы, балаларны җәлеп итәрлек, уенчыклар аларның буе җитәрлек шкафларда урнаштырылган. Шул вакытта уенчыклар баланың сәламәтлеге өчен куркыныч тудырмыйлар.

1. РФ и ТР символикасы (герб, флаг).
2. РФ и ТР президентларының фотографияләре.
3.Татар, рус милли киеменнән курчаклар.
4. ТР башкаласы Казан шәһәре турында информацион һәм күрсәтмә материал (альбомнар, китаплар, открыткалар, иллюстрацияләр).
5. ТР турында информацион һәм күрсәтмә материал (шәһәрләр, аларның истәлекле урыннары, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы).
6. Татарстан, Россия турында информацион һәм күрсәтмә материал (папкалар).
7. Татар язучыларының һәм шагыйрьләренең портретлары һәм әсәрләре.
8. Татар халык әкиятләре.
9.Татар милли орнаментларының үрнәкләре (7 элемент): лалә, яфрак, кыңгырау, канәфер чәчәге, өч яфрак, чалмабаш, гөлҗимеш.
10. Татар милли орнаментлары белән таныштыру өчен дидактик уеннар: 1. «Бизәкне төзе»; 2. «Парын тап»; 3. «Тап һәм ата»; 4. «Киемне бизә» (түбәтәй, калфак, читек, камзул һ.б.).
11. Яшелчә һәм җиләк-җимеш муляжлары.
12.Уенчыклар: йорт хайваннары, кыргый хайваннар, савыт-саба, җиһаз, предметлы уенчыклар.
13. УМК буенча дидактик уеннар: «Бер һәм күп», «Кем нәрсә эшли», «Курчакны киендер», «Яшелчәләр», «Жиләк-жимешләр», «Кечкенә рәсемнәрне таратып сал», “Кәрзиндә нәрсә бар?”, “Төсе буенча тап”, “Бу кем?”, “Бу нәрсә?” һ.б.
14.Журналлар: «Мәгариф», «Салават күпере».
15.Документация: портфолио, папкалар, учет дәфтәрләре, диагностика һәм аның өчен инструментарий, анкеталар, планнар: перспектив һәм календарь, еллык, УМКны тормышка ашыру, рус телле тәрбиячеләрне татар теленә өйрәтү.
16.Уеннар тупланган папкалар: хәрәкәтле уеннар, халык уеннары, бармак уеннары.

3.3.Методик материаллар һәм белем бирү чаралары

Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен укыту-методик комплектлары булдырылды. Балалар бакчалары андагы балаларны татар теленә өйрәтү, аларның сөйләм телен үстерү өчен заман таләпләренә җавап бирерлек итеп төзелгән эзлекле, максатчан методик әсбаплар белән тәэмин ителделәр.

1.Таратма һәм күрсәтмә материаллар (Зарипова З.М. һ.б. Татарча сөйләшәбез. 4-5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү өчен күрсәтмә һәм таратма рәсемнәр).

1.А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, саубуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә
2.А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә

3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

Эшчәнлек оештыруда күрсәтмә, таратма, методик әсбаплар исемлеге

1	Программа «От рождения до школы».Инновационная программа дошкольного образования под редакцией Н.Е.Вераксы Т.С.Комаровой Э.М.Дорофеевой мозаика-синтез 2020
2	Зарипова З.М. Методическое пособие по обучению татарскому языку для детей 4-5 лет «Татарча сөйләшәбез».
3	Зарипова З.М. Методическое пособие по обучению татарскому языку для детей 5-6 лет «Татарча сөйләшәбез».
4	Зарипова З.М. Методическое пособие по обучению татарскому языку для детей 6-7 лет «Татарча сөйләшәбез».
5	Зарипова З.М. Рабочая тетрадь для детей 4-5 лет «Татарча сөйләшәбез».
6	Шаехова Р.К. Региональная программа дошкольного образования – Казань,
7	Закирова К.В. «Балачак аланы». Хрестоматия для воспитателей и родителей – Казань, 2011.
8	Зарипова З.М. Демонстрационный, раздаточный материал к занятиям для детей 4-5 лет «Минем өем»
9	Закирова К.В. «На поляне детства» Хрестоматия для воспитателей и родителей – Казань,

	2011.
10	Закирова К.В. «Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак». Методическое пособие для воспитателей детских садов и инструкторов по физкультуре – Казань, 2012.
11	Аудио-приложение к учебно-методическому комплекту для детей 4-5 лет «Минем өем» - Казань, 2012.
12	Луиза Батыр-Булгари. Детские песни «Эх, пляшут наши сапожки!».
13	Луиза Батыр-Булгари. Музыкальные сказки на татарском языке «Африканские приключения».
15	Аудио-приложение к учебно-методическому пособию «Шома бас», включающее 33 татарские танц. композ., адаптированные для обучения детей от 3 до 7 лет.
16	Луиза Батыр-Булгари. Музыкальные сказки на татарском языке «Болтливая утка».
17	Аудио-книга «Сказки на татарском языке».
18	Диск «Танцы народов Поволжья»
19	Диск «Шома бас».
20	Методическое пособие к аудио-приложению «Шома бас» по обучению детей дошкольного возраста татарским танцевальным движениям.
21	Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Методическое пособие для воспитателей /обучение детей 2-3 лет/.
22	Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез» Методическое пособие для воспитателей /обучение детей 3-4 лет/.
23	Хазратова Ф.В. Демонстрационный и раздаточный материал «Туган телдә сөйләшәбез», 3-4 лет.
24	Союзмультфильм в переводе на татарский язык №1.
25	Союзмультфильм в переводе на татарский язык №2.
26	Союзмультфильм в переводе на татарский язык №3.
27	Союзмультфильм в переводе на татарский язык №4.
28	Союзмультфильм в переводе на татарский язык №5.
29	Аудио-приложение к учебно-методическому комплекту для детей 4-5лет «Туган телдә сөйләшәбез» CD-диск.

30	Анимационные сюжеты на татарском языке к учебно- методическому комплекту «Минем өем» для детей 4-5 лет.

3.4. Материаль-техник тәэмин итү

Ноутбук – 1 данә

Проектор – 1 данә

Магнитлы такта – 1 данә

Магнитофон – 1 данә

Өстәлләр – 2 данә

Шкафлар – 3 данә

Урындыклар – 12 данә

3.5. Программаны гамәлгә ашыруның матди шартлары

Программаны гамәлгә ашыруны матди яктан тәэмин итү бушлай мәктәпкәчә гомуми белем алу хокукының дәүләт гарантиясенә таяна. Йөкләмә чыгымнарының күләме мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыручы балалар бакчасының дәүләт (муниципалитет) биремендә чагыла. Дәүләт биреме бушлай мәктәпкәчә белем бирүне һәм шулай ук балалар бакчасында балаларны карауны һәм тәрбияләүне тәкъдим итүче дәүләт (муниципалитет) хезмәтенең (эшенең) күләмен һәм сыйфатын, аны башкару тәртибен билгели. Мәктәпкәчә белем бирүнең төп мәгариф программасы белем бирү учреждениесенең укыту процессы үзенчәлеген һәм белем бирү эчтәлеген сыйфатлаган норматив-идарә документ булып тора. Мәктәпкәчә белем бирүнең төп мәгариф программасы тиешле дәүләт (муниципалитет) хезмәтенең сыйфат күрсәткечләрен билгеләүнең төп нигезе. Бюджет төркемнәрендә мәктәпкәчә белем бирүнең мәгариф программасын матди яктан тәэмин итү дәүләт (муниципалитет) биременә нигезләнеп башкарыла һәм билгеләнгән йөкләмә чыгымнарыннан чыгып бирелгән субсидияләр ярдәмендә тормышка ашырыла. Казна төркемнәрендә мәктәпкәчә белем бирүнең мәгариф программасын матди яктан тәэмин итү расланган бюджет сметасы нигезендә башкарыла. Мәктәпкәчә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы балалар бакчасында бушлай мәктәпкәчә гомуми белем алу хокукын гамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәэмин итү Россия Федерациясе

субъектларының дәүләт хакимияте органнары тарафыннан билгеләнгән нормативлар нигезендә башкарыла. Мәктәпкәчә гомуми белем бирүнең мәгариф программасын гамәлгә ашыру чыгымнарының нормативы- ул мәктәпкәчә белем бирү программасы буенча бер елга исәпләнгән бер тәрбияләнүче өчен мәктәпкәчә белем бирү мәгариф программасын гамәлгә ашыру өчен кирәк булган иң аз матди чаралар күләме. Ул үз эченә мәктәпкәчә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы хезмәткәрләрнең хезмәт хакын; укыту һәм методик кулланмалар, укыту кирәк-яраклары, уеннар, уенчыклар сатып алу өчен тотылган һ.б. чыгымнарны ала (биналар һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүләр җирле бюджет исәбеннән башкарыла, шулай ук балаларны карау һәм тәрбияләү өчен тотылган чыгымнар җирле бюджет яки ата-аналар исәбеннән башкарыла).

2012 елның 29 декабрендә кабул ителгән Россия Федерациясендә белем бирү турында федераль законның 99 статьясы нигезендә мәгариф өлкәсендә дәүләт яки муниципалитет хезмәт күрсәтү чыгымнарының нормативы белем бирү программаларының һәрбер төре һәм юнәлеше буенча укыту формаларын, балалар бакчасының төрен, укыту программаларының челтәрле формаларын, белем бирү технологияләрен, сәламәтлекләре буенча мөмкинлекләре чикләнгән балаларның үзенчәлекле белем алу шартларын, педагогика хезмәткәрләрен өстәмә һөнәри белем белән тәэмин итүне, балаларның сәламәтлекләрен саклау, тәрбияләү һәм белем бирүнең куркынычсыз шартларын тудыруны һәм шулай ук балалар бакчасының һәм белем бирү эшчәнлеген башкаруның (тәрбияләнүчеләрнең төрле категорияләре өчен) бүтән закон тарафыннан каралган үзенчәлекләрен исәпкә алып билгеләнә (бер тәрбияләнүчегә исәпләнгән мәгариф стандартларына нигезләнгән белем бирү эшчәнлеген исәп алмаганда). Җирле идарә органнары миниципаль белем бирү оешмалары тарафыннан мәктәпкәчә белем бирүнең уку әсбаплары, укыту кирәк-яраклары, уенчыклар сатып алу, мәктәпкәчә гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы хезмәткәрләргә хезмәт хакы түләү өчен тотылган чыгымнарын Россия Федерациясе субъекты тарафыннан кабул ителгән матди тәэмин итү нормативларыннан тыш җирле бюджет хисабыннан башкара алалар.

Бер тәрбияләнүчегә исәпләнгән норматив финанслауны гамәлгә ашыру өч баскычтан тора:

- бюджетара мөнәсәбәтләр (Россия Федерациясе субъекты бюджеты – җирле бюджет);
- бюджет эчендәге мөнәсәбәтләр (җирле бюджет – белем бирү оешмасы);
- мәктәпкәчә гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы белем бирү оешмасы.

Мәктәпкәчә гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы белем бирү оешмаларына бер тәрбияләнүчегә исәпләнгән бюджет финанслау нормативларын кулланып

саналган бюджет ассигнованиеләрен билгеләү һәм җиткерү тәртибен төбәк дәрәҗәсендә норматив-хокукый җайга салуның түбәндәге нигезләмәләре тәэмин итәргә тиеш:

- мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру нормативына кергән чыгымнарны (хезмәт хакы, финанслау дәрәҗәсен саклау һәм мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыручы оешмаларның укыту эшчәнлеге белән турыдан-туры бәйле башка чыгымнар) финанслау күләмен саклау;
- нормативларны бюджетара мөнәсәбәтләр (Россия Федерациясе субъекты бюджеты – җирле бюджет) дәрәҗәсендә генә түгел, ә бюджет эчендәге мөнәсәбәтләр (җирле бюджет – белем бирү оешмасы) дәрәҗәсендә һәм балалар бакчасында белем бирү дәрәҗәсендә дә кулланып булу мөмкинчелеге.

Автономияле балалар бакчасы дәүләт (муниципалитет) биременә караган чыгымнарны мөстәкыйль рәвештә кабул итә. Һәм шулай ук хезмәт хакына юнәлтелгән һәм дәүләт биремен үтәүдә зарур булган бүтән чыгымнарның өлешен дә мөстәкыйль рәвештә билгели.

Мөмкинлекләре чикле булган балаларны тәрбияләү һәм аларга белем бирү программаларын эшләгәндә монды балаларга мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыруны матди яктан тәэмин итү белем бирү программасы буенча каралган үсеш тайпылышын коррекцияләү эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәк булган чыгымнарны исәпкә ала.

Балалар бакчасы мөстәкыйль рәвештә түбәндәгеләрне билгели:

- хезмәт хакы фондының төп һәм этәргеч өлешләрен;
- җитәкчелек, педагогик, инженер-техник, административ-хуҗалык эшләре, җитештерү, укыту-ярдәмче һәм башка персоналның хезмәт хакы фондының нисбәтен;
- хезмәт хакы фондының төп өлешенең гомуми һәм махсус өлешләре нисбәтен;
- төбәк һәм муниципаль норматив хокук актларына нигезләнеп хезмәт хакы фондының этәргеч өлешен бүлү тәртибен.

Хезмәт хакы фондының этәргеч өлешен бүлгәндә балалар бакчасының коллегиаль идарә органнарының фикере исәпкә алына.

Балалар бакчасында ФДББС таләпләрен тәэмин итү өчен балалар бакчасының белем бирү программасын гамәлгә ашыруның матди-техник шартларын анализлау нәтиҗәсендә:

- Балалар бакчасында ФДББС таләпләрен тәэмин итүнең бәясен икътисади хисаплауны башкара;
- сатып алу предметын, яңартылган җиһазның санын һәм якынча бәясен, шулай ук мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру шартларын тәэмин итү эшен билгели;

- мәктәпкәчә гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру шартларын тәэмин итү чыгымнарының күләмен билгели;
- кирәкле чыгымнарны балалар бакчасында ФДББС кертүнең төбәк (муниципалитет) графигы белән бәйли һәм мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән акчаларны үзләштерү графигын (елларга бүлеп) төзи;
- белем бирү оешмалары белән мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыруда иҗтимагый партнер буларак катнашучы оешмалар арасында хезмәттәшлекнең финанс механизмнарын эшләп чыгара һәм аны үзенең локаль норматив актларында чагылдыра.

Дәүләт хезмәте күрсәтүне матди тәэмин итү төркем өчен чираттагы финанс елына каралган бюджет ассигнованияләре кысаларында гамәлгә ашырыла.

Хезмәт хакы түләү өчен тотылган чыгымнар нормативын санаганда тиешле дәүләт хезмәте күрсәтүдә турыдан-туры катнашкан хезмәткәрләрнең (ярдәмче, техник, административ-идарә һ.б. персонал исәпкә алынмый) хезмәт хакы гына исәпкә алына.

Коммуналь хезмәт күрсәтүгә норматив чыгымнар коммуналь хезмәтләрне куллану нормативын тиешле дәүләт (муниципалитет) хезмәтен күрсәтү берәмлегенә карата санаудан чыгып билгеләнә һәм үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- салкын су белән тәэмин итү, ассенизация, канализация һәм үзәкләштерелгән канализация системасы булмаган очракта, сыек көнкүреш калдыкларын чыгаруның норматив чыгымнарын;
- кайнар су белән тәэмин итүнең норматив чыгымнарын;
- электр энергиясе куллануның норматив чыгымнарын;
- җылылык энергиясен куллануның норматив чыгымнарын.

Коммуналь хезмәт күрсәтүгә норматив чыгымнар дәүләт (муниципалитет) хезмәтен күрсәтү берәмлеге өчен зарур булган коммуналь хезмәт куллану нормативын тиешле елга билгеләнгән тарифка тапкырлап табыла.

Күчемсез милекне тотуның норматив чыгымнары үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- янгын куркынычсызлыгы һәм саклау сигнализациясе системасы куллану норматив чыгымнары;
- күчемсез милек объектларында агымдагы төзекләндерү эшләре үткәрү норматив чыгымнары;
- якын-тирә территорияне расланган санитар нормаларына һәм кагыйдәләренә туры китереп тоту өчен норматив чыгымнар;
- күчемсез милекне тотуның башка норматив чыгымнары.

Янгын куркынычсызлыгы һәм саклау сигнализациясе системасы куллану норматив чыгымнарын группаларда куелган чараларның һәм системаларның (саклау сигнализациясе системалары, янгын куркынычсызлыгы системалары, беренчел янгын сүндерү чаралары) эшчәнлеге белән бәйле чыгымнарны капларлык итеп билгелиләр. Якын-тирә территорияне (шул исәпкә чүп чыгаруны, түбәдән кар төшерүне дә кертеп) расланган санитар нормаларына һәм кагыйдәләренә туры китереп тоту өчен норматив чыгымнар оешма тарафыннан алдагы хисап чорында (елында) тотылган чыгымнардан чыгып билгеләнә.

3.6.Программаны тормышка ашыруда кадрлар белән тәэмин ителү

Тәрбия һәм белем бирүне ике дәүләт телендә алып баручы төркемнәрдәге тәрбиячеләр. *(Таблица №8.)*

№	Тәрбияченең исеме, фамилиясе	Белеме	Стаж	Категория	Ике телдә аралаша белүе
уртанчылар төркеме	Хузина Люция Равильевна Исаева Диана Александровна	Югары, ИЭУП, Югары		беренче -	эйе юк

3.7.Бәйрәмнәр һәм күңел ачу чаралары

Балалар бакчасында ел дәвамында төрле бәйрәмнәр, кичәләр, язучыларның туган көннәре, татар халкының милли бәйрәмнәре уздырыла. Болар “Сөмбелә”, “Нардуган”, “Нәүрүз”, “Карга боткасы”, “Сабантуй”; Г.Тукай, М.Җәлил, А.Алиш һәм башка язучыларның туган көннәре һ.б. бәйрәмнәр. Балаларда матурлыкны тоя, күрә белү сәләтен устерүдә, туган якны ярату, халкыбызның гореф-гадәтләренә, йолаларына, милли бәйрәмнәренә ихтирам тәрбияләүдә халык педагогикасы чараларының йогынтысы зур. Тик балаларны халык авыз иҗаты белән таныштырганда тәрбияче яисә эти-әни аны матур, тәэсирле итеп укырга яисә сөйләргә тиеш. Болардан тыш халык авыз иҗаты җәүһәрләре - экиятләр, мәкаль-әйтемнәр, сынамышлар, табышмаклар,балалар уеннары, фольклор әсәрләрен куллану зур әһәмияткә ия. Бәйрәмнәр – халыкны милләт итеп берләштерә торган чараларның берсе. Шул фикерне истә тотып, шушы юнәлештә бәйрәмнәр үткәрү матур традициягә әйләнде. Һәр бәйрәм ахырында

төрле милли ризыклар белән чәй эчү оештырыла. Мондый чаралардан балалар да, олылар да бик канәгать кала, шуңа алар һәр кичәне, бәйрәмне көтеп ала, үзләре дә бик теләп катнаша.

№	Бәйрәмнең исеме	Үткәрү вакыты
1.	“1 нче сентябрь – белем көне”.	Сентябрь.
2.	“Әнием – матурым”. Әниләр көненә багышланган бәйрәм.	Ноябрь.
3.	“Туган телем – бөек анам теле.” Халыкара телләр көненә багышланган бәйрәм.	Февраль.
4.	“Нәүрүз мөбарәк булсын!” Татар халкының милли бәйрәме.	Март.
5.	“Көлке көлә килә”.	Апрель.
6.	“Без – Тукай оныклары”. Татар халкының бөек шагыйре Габдулла Тукайның туган көненә	Апрель.
7.	Без – бәхетле балалар!” Балаларны яклау көненә багышланган бәйрәм.	Июнь.
7.	“Сабан туе - хезмәт туе”. Татар халкының милли бәйрәме.	Июнь.
8.	“Мин яратам сине, Татарстан!” Республика (шәһәр) көненә багышланган бәйрәм.	Август.

3.8. Белем бирү эшчәнлеге челтәре

№	Атна көннәре	Төркемнәр	Эшчәнлекләр вакыты
1.	Дүшәмбе	Зурлар төркеме Уртанчылар төркеме	9.00-9.25 Режим вакыты
2.	Сишәмбе	уртанчылар төркеме	Режим вакыты
		Мәктәпкә әзерлек төркеме	9.40-10.10

3.	Чәршәмбе	зурлар төркеме	Режим вакыты
		Уртанчылар төркеме	Режим вакыты
4.	Пәнҗешәмбе	Мәктәпкә әзерлек төркеме	9.40-10.10
5.	Җомга	зурлар төркеме	9.00-9.25
		Мәктәпкә әзерлек төркеме	Режим вакыты

2023-2024 нчы уку елы өчен татар теле тәрбиячесенең

эш көне бүленеше

Атна көннәре	Балалар белән эш	Педагоглар белән эш	Әти-әниләр белән эш	Методик эш
Дүшәмбе	9.00-10.40 шөгыльләр 10.40-11.00 индивидуаль Эш 11.00=11,30 Тәрбиячеләр белән эш	11.30-11.50 методист белән эш 11.50-12.00 музыкант белән эш	Эш вакыты барышында	12.30-13.00 методик һәм матур әдәбият белән эш
Сишәмбе	9.00-10.35 шөгыльләр 10.35-11.00 индивидуаль эш	11.00-11.30 методист белән эш 11.30-12.00 музыкант белән эш		12.30-13.00 методик һәм матур әдәбият белән эш
Чәршәмбе	9.00-10,35 шөгыльләр	11.00-11.30 методист белән эш	8.20-8.50	12.30-13.00 методик һәм

	10.35-11.00 индивидуаль эш	11.30-12.00 тәрбиячеләр һәм музыкант белән эш		матур әдәбият белән танышу
Пәнҗешәмбе	9.00-10.40 шөгыльләр 10.40-11.00 индивидуаль эш	11.00-11.30 методист белән эш 11.30-12.00 тәрбиячеләр белән эш		12.30-13.00 методик һәм матур әдәбият белән эш
Җомга	9.00-10.35 шөгыльләр 10.35-11.00 индивидуаль эш	11.00-11.30 методист белән эш 11.30-12.00 музыкант белән эш	8.30-8.50	12.30-13.00 методик һәм матур әдәбият белән танышу

3.9. Норматив документлар исемлеге

1. Конвенция о правах ребенка. Принята резолюцией 44/25 Генеральной Ассамблеи от 20 ноября 1989 года.— ООН 1990.

2 .Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. № 273-ФЗ (ред. от 31.12.2014, с изм. От 02.05.2015) «Об образовании в Российской Федерации» [Электронный ресурс] // Официальныйинтернет-портал правовой информации: ─ Режим доступа: pravo.gov.ru..

3. Федеральный закон 24 июля 1998 г. № 124-ФЗ «Об основных гарантиях прав ребенка в Российской Федерации».

4. Распоряжение Правительства Российской Федерации от 4 сентября 2014 г. № 1726-р о Концепции дополнительного образования детей.

5. Распоряжение Правительства Российской Федерации от 29 мая 2015 г. № 996-р о Стратегии развития воспитания до 2025 г.[Электронный ресурс].— Режим доступа:http://government.ru/docs/18312/.

6. Санитарно-эпидемиологические «Требования к организациям воспитания и обучения,отдыху и оздоровлению детей и молодежи
(СП 2.4,3648-20).

6. Санитарно-эпидемиологические «Требования к организациям общественного питания населения (СП 2.3/2.4.3590-20)

8. Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 3 июня 2003 г. № 118 (ред. от 03.09.2010) «О введении в действие санитарно-эпидемиологических правил и нормативов СанПиН 2.2.2/2.4.1340-03» (вместе с «СанПиН 2.2.2/2.4.1340-03. 2.2.2. Гигиена труда, технологические процессы, сырье, материалы, оборудование, рабочий инструмент. 2.4. Гигиена детей и подростков. Гигиенические требования к персональным электронно-вычислительным машинам и организации работы. Санитарно-эпидемиологические правила и нормативы», утв. Главным государственным санитарным врачом Российской Федерации 30 мая 2003 г.) (Зарегистрировано в Минюсте России 10 июня 2003 г., регистрационный № 4673)

9. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от17 октября 2013г. № 1155 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования» (зарегистрирован Минюстом России 14 ноября 2013г., регистрационный № 30384).

10. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 6 октября 2009 г. № 373 (ред. от 29.12.2014) «Об утверждении и введении в действие федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования» (зарегистрирован Минюстом России 22 декабря 2009 г., регистрационный № 15785).

11. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897 (ред. от 29.12.2014) «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (зарегистрирован Минюстом России 1 февраля 2011 г., регистрационный № 19644).

12. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 мая 2012 г. № 413 (ред. от 29.12.2014) «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта среднего общего образования» (зарегистрирован Минюстом России 7 июня 2012 г.,регистрационный № 24480).

13. Приказ Минздравсоцразвития России от 26 августа 2010 г. № 761н (ред. от 31.05.2011) «Об утверждении Единого квалификационного справочника должностей руководителей, специалистов и служащих, раздел «Квалификационные характеристики должностей работников образования» (Зарегистрирован в Минюсте России 6 октября 2010 г. № 18638)

14. Письмо Минобрнауки России «Комментарии к ФГОС ДО» от 28 февраля 2014 г. № 08-249 // Вестник образования.– 2014. – Апрель. – № 7.

15. Письмо Минобрнауки России от 31 июля 2014 г. № 08-1002 «О направлении методических рекомендаций» (Методические рекомендации по реализации полномочий субъектов Российской Федерации по финансовому обеспечению реализации прав граждан на получение общедоступного и бесплатного дошкольного образования).

3.10. Кулланылган әдәбият

Борһанова Р. А., Юсупов Ф. Ф. Балалар бакчасында татар теле өйрәтү программасы. Татарстан Республикасы Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланган. – Казан: РИЦ «Школа», 2004.

Иванова Л. Ф. Программа обучения английскому языку в дошкольном образовательном учреждении Республики Татарстан “First Steps in English”. – Казань, 2011.

Гальперин П. Я. “Основы теории поэтапного формирования умственных действий и концепции порождения речи”. - Москва, 1989.

Пассов Е. И. “Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению”. - Москва, 1989.

Шаехова Р.К.

Шаехова Р. К”Раз словечко, два словечко”

Шаехова Р. К. “Авазларны уйнатып”

Зарипова З. М., Исаева Р. С., Кидрячева Р. Г. “Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү”. – Казан, 2013.

Закирова К.В., Кадырова Р. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе: методик әсбап өчен аудио-кушымта. – Компания “АКСУ”, 2013.

Зарипова З.М. Туган телдә сөйләшәбез: 5-7 яшьлек балаларны туган телдә сөйләшергә өйрәтү буенча методик ярдәмлек. – Казан: ФОЛИАНТ, 2012.-304 б.

Зарипова З.М. Татарча сөйләшәбез (6-7 яшьлек балаларга татар теле өйрәтү): методик кулланма. – Казан: Татар. кит. нәшр., 2012.-72 б.

Закирова К.В. Балачак аланы: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия. – Казан: РИЦ, 2011.-560 б.

Закирова К.В. Балалар бакчасында әдәп-әхлак тәрбиясе: методик кулланма. – Казан: Беренче полиграфия компаниясе, 2013.-424 б.

Закирова К.В., Мортазина Л.Р. Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак: балалар бакчасында уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма. – Казан: Редакционно-издательский центр, 2012.-192 б.

Зарипова З.М., Исаева Р.С. Үстерешле уеннар: методик кулланма. – Казан: Беренче полиграфия компаниясе, 2013.-128 б.

Закирова К.В., Мортазина Л.Р. Әй уйныйбыз, уйныйбыз ...: Балалар бакчасында хәрәкәтле уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма. – Казан: Беренче полиграфия компаниясе, 2013.-224 б.

Гарәфиева Г.З. Сөмбеләне кем белә?/ Балалар бакчалары тәрбиячеләре һәм музыка җитәкчеләре өчен методик ярдәмлек. – Казан: Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты (ТаРИХ), 2003.-191 б.

Исаева Р.С. Методическое пособие для воспитателей (по обучению детей татарскому языку), групповых воспитателей

“200 игр” II часть по проекту «Растём играя» - 34 стр.

Исаева Р.С. Методическое пособие для воспитателей (по обучению детей татарскому языку), групповых воспитателей

“200 игр” III часть по проекту «Мы уже большие» - 36 стр.

Прошнуровано,
пронумеровано,
скреплено печатью
143 лист
Заведующий
Р.М. Батыршина

«Детский сад №1 комбинированного вида «Березка»
ИНН 1652006453